
گسڊ گال

ابراهميم عابد

بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽ

www.balochiacademy.org

Email: balochiacademy@gmail.com

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں اکیڈمی ۽ انت۔
بیدے اکیڈمی ۽ رضاء کس ایشی ۽ مواداں چاپ کت نہ کنت۔

(انٹرنیٹ ایڈیشن)

گسد گال

(چارردی)

ابراہیم عابد

2018

ISBN # 978-969-680-027-9

نہاد : =/100

اکیڈمی ۽ اے کتاب ماں ذکی پرنٹنگ پریس کراچی ۽ چاپ کتگ۔

نذر

ہماشاعرانی نامء کہ شاعری
ءتجلیس راہء راہدگ أنت

لڑ

<u>نمبر</u>	<u>سر حال</u>	<u>تا کہ ایم</u>
1	پیشگال-----باقر علی شاکر	1
2	رُباعیءِ بارو الہتیں دانک-----ابراہیم عابد	9
3	آست خُدائے کہ نامے رحمان انت	16
4	شاہان ءِ کنت گدا	16
5	چہ زندءِ رند مرگ بیت	17
6	سیاہیں شب ءِ ترا گور بام زانت	17
7	من وتی دست ءِ کہ تئی دست کُتگ	18
8	بل منا، بل منا نماز کناں	18
9	توبہ توبہ کہ چے منی حال انت	19
10	تیوگیں مہر ءِ زروں گواز کُتگ	19
11	برو میزان میزان ندائی برو	20
12	دل ءِ ارماناں دور داتگ مناجات ءِ	20

- 13 - زہیرانی کتابِ واٹگیاں 21
- 14 - سکلیاں کہ چنگلاں رُرتگ منا 21
- 15 - وابوئے سوب گوں نیادۂ انت 22
- 16 - ماتونہ بیت ماتِ بدل 22
- 17 - بکن سگِ مزن توکش او پار 23
- 18 - ہر پیمنجمن سنگِ وئی تو گوں سرۂ 23
- 19 - تاڑۂ تیلانک، سگیت گورگندۂ 24
- 20 - یلدے وئی بے ہوشیۂ 24
- 21 - زانت نازانتانی باہوٹ انت تئی 25
- 22 - دردۂ رنجانی تو شلین ہو رۂ 25
- 23 - چونیں رازے بگش اے رازۂ تہا 26
- 24 - وتۂ چوکہ اسپۂ 26
- 25 - شرپۂ وئی مسترین نہ زانے 27
- 26 - ہچ کار نہ بیت شرپہ حسد 27
- 27 - پند بڑان انت بلئے آمنزلۂ راہۂ نزانٹ 28
- 28 - آ کہ وئی گوں پندلاں 28
- 29 - گُفتاران دَئیے تومنی چے مطلبۂ مانا 29
- 30 - گوات کشیت تاکِ درچکانی کپنت 29

- 30 - 31 اوددحقان گروناک مہ بولاب کیت
- 30 - 32 دگ جوڑ کنت بلتے نان نہ دنت
- 31 - 33 سہی نہ بیت ہیچ چیز ء بے سدھ ء سما
- 31 - 34 غریب کار ہم کنت ء ڈثر نام وارت
- 32 - 35 شتکلیں تلارو ہدے پُرش انت
- 32 - 36 یلہ مکن وتی توزند ء وانگ ء
- 33 - 37 نوک کیسگ ء زِر کور کنت
- 33 - 38 تاں کہ تئی دل نہ کشیت
- 34 - 39 رسیت انت یکے ء راو پتگیں واب ء
- 34 - 40 نابز انت سَر پے تو پشت ء فکشن ء
- 35 - 41 جن انت ٹہک دروازگ گل بوتگ انت
- 35 - 42 بگش کئے انت کہ اے دُنیا ء جلّیت
- 36 - 43 ہہیائی ء تو پاگ ء وہدے سر ء کنتے
- 36 - 44 دل منی مہر ء تئی دامانت
- 37 - 45 ڈنیاں لوگ ء وتی جاگہ بدے
- 37 - 46 چیا دل جننے بیادیمتر ء
- 38 - 47 وفا کنتے، تو، وتاراد و ردے، غمانی آس ء
- 38 - 48 چُک بالغ ء وانندہ انت

- 39 - 49 - سرمتاباں پہ مگھیں مات ء
- 39 - 50 - روپ وتی پاداں ایربکن نادان
- 40 - 51 - مہر ء واہگ منا اول دات چیا
- 40 - 52 - گپے چہ زبان ء در کیت
- 41 - 53 - جسٹ کنگ عیبے نہ انت
- 41 - 54 - توندی ء و ہد ء شمر نہ انت نرمی
- 42 - 55 - گناہ آدم ء کت سزا واریں ما
- 42 - 56 - وشنیتک ء پمن دوستی کارے کت
- 43 - 57 - حر ء را کتاب ء چہ کاہ دوستر انت
- 43 - 58 - گلا ٹوک گلا ٹیت شپ ء بام کنت
- 44 - 59 - ہر کس کہ دوسی ء گوں
- 44 - 60 - باریں داں چون تا چون ء
- 45 - 61 - نزان انت حر کتاب ء دار ء فرق ء
- 45 - 62 - شپ پہ تچگ گور بام نہ بیت
- 46 - 63 - وتی وتی انت در امد ء را ہوں حقے ہست انت
- 46 - 64 - مہ بو بے سد ء بے پرواہ
- 47 - 65 - مچار پہ زندی ء تو سورگیں ساد ء
- 47 - 66 - تکبر کار انت شیطان ء

- 67- راستیں دست مُندر یک ء وازمندگ نہ انت 48
- 68- بازگپ ء راست کس ء باور نہ بیت 48
- 69- دل مہ بند پہ باز یاریں دلبر ء 49
- 70- گپاں گوشدار تو منی اوز انکار 49
- 71- بچ منی صحبت بدانی ثمر نہ انت 50
- 72- بیچار بکن گیشینگ ء نیک ء بد ء 50
- 73- گر اُش نہ کننت سُستیں توار 51
- 74- میار جلی ء وش وابی نہ بیت انت 51
- 75- مہ گوازین زند ء گوں کو کار ء جا کاں 52
- 76- گپ کننئے پیسر تود یوان ء بچار 52
- 77- غریبے توت ء بہ سمبال 53
- 78- او واجہ منی اینگو آنگومہ تڑ 53
- 79- مکن وازمندگی گوں تُرندیں نادان ء 54
- 80- جناں من چونک چیا بُرے منی شاہاں 54
- 81- پہ وتی سُوت ء گوں تو اے گوناں 55
- 82- نوک ء چیر ء ہو ر ء سَر یک پتیم انت 55
- 83- مرد انت عذاب، آذات انت جن 56
- 84- دُنیا شنگ نوں آخر انت 56

- 85- وقتی بالاں گوں بال کن تو 57
- 86- حیاں ءُترندیں کمان بندانت 57
- 87- اُشکیں درد ءُ قصہ ءُ آرگ ءُ ہچ نہ بیت 58
- 88- گرک ءُ رازور بازمان بلتے زور ءُ نزانت 58
- 89- مچار پُچاں منی تو درتگیناں 59
- 90- یل مدے برات ءُ، ءُ مر ءُ ورسیا دے 59
- 91- آس ءُ را آپ تُو سیت 60
- 92- سورگیں پیش ءُ سواس راہ ءُ سدایت 60
- 93- مکن پاد ءُ پاد ءُ سر ءُ تو مہ نند 61
- 94- ریپینگ ءُ مرغ ءُ شکاری گوارچ جنت 61
- 95- توکل بکن دائم بگر باسکاں چہ کار 62
- 96- مزور کہ پٹوکار کنت 62
- 97- نانے فقیر ءُ دنت سخی 63
- 98- گوں ہر کس ءُ تورہ کنے تو گیشتریں 63
- 99- تاں کہ تئی شیر ءُ روغن ءُ جیڑہ ہلاں نہ بیت 64
- 100- نزور ءُ حال ءُ تیار نزانت انت 64
- 101- مرگ بے اجل نیت 65
- 102- گورم ءُ دور کن و ہدے گندے لنڈر ءُ 65

- 66 - 103 - پھر مہ بند پہ ڈور نچا رو کیس حرء
- 66 - 104 - گران کپیت انت بے گناہانی کُشک
- 67 - 105 - ساہ میار انت ساعتے ء
- 67 - 106 - ہرے ہرے ڈوہان بیت
- 68 - 107 - تووت ء ندر بکن
- 68 - 108 - وارت واجہ ء لوگ ء چانگیت دگہ جاہے
- 69 - 109 - پے تا سے آپ ء وفا کجا بیت
- 69 - 110 - داد بُلُوٹ چہ داد بکشانی گور ء
- 70 - 111 - کلام وار ء حرام وار ء وت ء پھریز
- 70 - 112 - ماوت ماں وت باتیں برات
- 71 - 113 - دانا لُوٹیت عقل ء کمال
- 71 - 114 - مہر ء واہگ، دوستداری
- 72 - 115 - گیمُر ایت گونا پ غم جتیں مرد ء
- 72 - 116 - زاننکار ء نابز اننکار دوست نہ بیت
- 73 - 117 - واجہ وارت ء پے غلام ء ایر نہ کنت
- 73 - 118 - ہر کس چہ دومی ء گیش انت
- 74 - 119 - ہر کس بدانت، راہ ء ردانت
- 74 - 120 - ملک ء زر ء دولت ء مال

- 75 - 121 کستی گس ء مبات
- 75 - 122 زمستان وش انت پہ آس ء نوان
- 76 - 123 آپ ء چہ آپدار ء بلوٹ
- 76 - 124 یاری پہ گفتار بیت
- 77 - 125 ہر کس کہ بیت انت گران پاد
- 77 - 126 دل ء لہڑیں پاپار ء اے آہ ء دوت
- 78 - 127 دیوال لوطیت ہشت ء کار
- 78 - 128 بڑاس ء رالے بڑاس ء نہ بیت
- 79 - 129 حیوان ء رادان بدئے
- 79 - 130 کار ء بار پہ ہوش ء سار
- 80 - 131 مردزندگ انت پہ ننگ ء نام
- 80 - 132 بیت ہر کس کہ بے ہمت
- 81 - 133 گرمی بہ بیت یا سردی
- 81 - 134 مصیبت کہ کیت مرد ء نامردنزا نت
- 82 - 135 کسانیں دژمن کسانیں آسے مہ بیت پٹو
- 82 - 136 زور ء کمزور ء سوال ء یات بکن
- 83 - 137 ظلم ء آس ء ماندارگ بند نہ بیت
- 83 - 138 نہ کشتگ تو آہلار چوں بیت

- 84 - 139 داد نہ دنت کس ء را بُنی بیداد
- 84 - 140 مردمانی نیام ء آس ء روک کنوک شیطان بیت
- 85 - 141 غروری ء تئی گنیداں لے کساس ء
- 85 - 142 دلگوش ء پیسر گور بکن
- 86 - 143 رپک ء مُکام زانگ نہ بنت انت مدارمی ء
- 86 - 144 تپاکس گڈ گز انڈ بنت
- 87 - 145 نیست انت علاج وت کردن ء
- 87 - 146 گش انت زور ء دلے لوٹیت
- 88 - 147 ریک ء کلات گوں کسے ء بندگ نہ بیت
- 88 - 148 زور بارت مال ء دُز مالدار ء
- 89 - 149 میار دارے ، مه بوتو بے غم
- 89 - 150 چہ مہر ء وتی دام ء نوں اے ماہی تو ییل دات
- 90 - 151 نیت در چہ تئی مہر ء ہسار ء
- 90 - 152 مکن تو مر دُماں پاسپان لگور نیاں
- 91 - 153 چہ ہج کس ء اُمیت یا بیے مدار
- 91 - 154 چمانی قدر ء کوزر انت
- 92 - 155 پہ اسپتیں گد ء نیت پارسائی
- 92 - 156 سوچک گس ء تاوان بیت

- 157 - دوستاں تو زندگ درگور کھننے 93
- 158 - گزنگ نانء قدرء زانت 93
- 159 - بکن جاہء تو پراہء ذراج پیلء 94
- 160 - بوراصلی دسکپیت پہ لاگری 94
- 161 - جندء مکش کارء بکش 95
- 162 - مرگء را ذروغ کس گشت نہ کنت 95
- 163 - چہ ہر اہیں گپء ہمبل بے تواری گہترانت 96
- 164 - مردم کہ تنگ کیت انت 96
- 165 - سرء رحم ظالمء، ظلمے پہ نیکاں 97
- 166 - بہ لپین ہروڑء لپیت تریں دار 97
- 167 - سرد یگ لوٹیت دوست ہر رنگء 98
- 168 - بے سداں گوں دوستی مکن 98
- 169 - زنگی نیں پیسہ من مشتء ساپ کنت 99
- 170 - دلء وتی پہ واجہء بگیر نیست 99
- 171 - خونء ہورانت لپپگ انت 100
- 172 - واجہ منی نانء مہ پل تو نان بدے 100
- 173 - دا تگیں دادانی پدانا مرد جن انت 101
- 174 - سد کہ من تی اے ٹہلء شانء 101

- 102 - 175 گربگ ۽ گٺ ۽ مدئے تو گوهر ۽
- 102 - 176 (تو) نوکيس دور ۽ زانگارے
- 103 - 177 حراييس هو پے نادوستي
- 103 - 178 سرء باراير کيت
- 104 - 179 باغ ۽ پٺے نہ سمر پيت چوں بکناں
- 104 - 180 تراؤ کار ۽ خدمت پچ نہ برائی
- 105 - 181 نہ انت نازانت حرء سودا
- 105 - 182 مکن تو ايو کا فکر ۽ وتي ذات ۽
- 106 - 183 نيکيس اولاد پے پت ۽ بيت رحمتے
- 106 - 184 اے گشيت مٺلا، آگشيت قاضي
- 107 - 185 واجء جو بان مُشي گوں من نہ بيت
- 107 - 186 خدائ لٹ ۽ تو ارمان نيست
- 108 - 187 همک درد ۽ دوائے هاست
- 108 - 188 کار بگر عقل ۽ تو پے هر کار ۽
- 109 - 189 بکن هر گپ ۽ هر لبز ۽ تو تپاس ۽
- 109 - 190 چه عقل ۽ ز بهر انت ۽ ايمان ۽ ڏن انت
- 110 - 191 تو استالے گندے بگش که آماه انت
- 110 - 192 لُردي انت آپ ۽، سوب پے کنگ ۽

- 111 193 - نیامے وشحالی گوں جان دُر واپیء
- 111 194 - ماہیء بے آپ ء نہ بیت
- 112 195 - تومنی پشک ء بہ درء من تی پڑ وشاں سرء
- 112 196 - توسیپ ء کلاگ ء ہست فرقی نیامء
- 113 197 - مدار آبادی ء اُمیّت ء چہ آسء
- 113 198 - بہ مکن نیکی گوں چار پادیں حرء
- 114 199 - ماڑی ء بُرزیں بُن ء ایرا بچار
- 114 200 - برانت وہم ء وسواس قرار ء تی
- 115 201 - وائے وطن حُشکلیں دار
- 115 202 - وتار الیکتے توسک سیانا
- 116 203 - مچ چہ مچ ء رنگ رُور رایت
- 116 204 - پارسا یار انت دُرانی
- 117 205 - زراں نون ذات ترینتگ انت
- 117 206 - راہ ء تو کُننگ کل مکن
- 118 207 - آپ ء دُرے تو بُدُر
- 118 208 - تی اندوہ ء رنج ء غم
- 119 209 - مہر ء محبت زینت انت مرد ء جنء
- 119 210 - اے لیب ء شکلین گوازی

- 120 211۔ بکن تو واجہ عقل ۽ ہوش
- 120 212۔ مہر پاکیں باطن ۽ الکاپ کنت
- 121 213۔ چونیں رنگے ۽ چونیں اے راہے
- 121 214۔ پیری انا گاہ ۽ رسیت
- 122 215۔ پہ مئے بربادی ۽
- 122 216۔ بکن مہر ۽ دوستی گوں شتریں کتاب ۽
- 123 217۔ درد نہ وارت انت اُشکلیں جار
- 123 218۔ نابزانت مرچاں راج ۽ دیمد ارانت
- 124 219۔ چہ دومی ۽ شتر ترزانت
- 124 220۔ دین یکین انت شمنے، فر فہاں بہر مہ بئے
- 125 221۔ ناں اے درے، نئے آدرے
- 125 222۔ پللیں حور دز و شماں من منیم کناں
- 126 223۔ بیامنی و شبونیں پُل
- 126 224۔ کچچ ۽ آمینے نہ بیت
- 127 225۔ نازانتیانی گیشیں قصہ کنگ نہ بنت
- 127 226۔ پہر کافر ۽ علی یے
- 128 227۔ اے نوک رُدو میں مالنتانی گمبہ انت
- 128 228۔ ہچ درے تئی نہ روت زانگ ۽ قابلی

- 129 229_ میس مُرت انت ء بہارگا ہے نہ ہتک
- 129 230_ ندرلکن پمن وتی جوہان ء
- 130 231_ ہر جا گہہ شاہدی دنت
- 130 232_ زوئے کہ مار ء کُشت کنت
- 131 233_ سسا بکن تو چُک ء بگر گوں کسانى ء
- 131 234_ گچیل ء دور دنت دوستی نادان ء
- 132 235_ زر دوست کسی سیاد نہ بیت
- 132 236_ نہ روت تئی دست گوں سیال ء
- 133 237_ حق ء انصاف ء تو مگر نام ء
- 133 238_ بیمار اش چارگی نہ انت
- 134 239_ تئی آستونک ء ہست انت مارا
- 134 240_ لُچ ء لگور ء یاری
- 135 241_ مکن گوں کسے ء جنگ ء عداوت
- 135 242_ ہر کس کہ بیت انت نابلد
- 136 243_ دُزوگ ء تئی دَروغ لیکاں تو بد برے
- 136 244_ مسیت وش بیت انت پہ بانگ ء صلوات
- 137 245_ گچک ء کہ بینچور مگ جوڈ نہ بیت
- 137 246_ مرایت بیمار یک رندے

- 138 247_ تو اشکرء کہ اف کنتے آروک بیت
- 138 248_ علم ء زانت ء بُرزیں دَرَجہ
- 139 249_ زال ہچ پہ پاگ ء مردنہ بیت
- 139 250_ ناز پہ کُروس ء، کُروس بانگ نہ دنت
- 140 251_ بے رنج ء دست ء نیت گنج
- 140 152_ نانے تووت بؤر، نانے حیرات کن
- 141 253_ کسے کہ نوک مال بیت ء
- 141 254_ سلیں دوست ء سلیں سیال (بزاں سیاد)
- 142 255_ چکاس انت مار ء مور ء
- 142 256_ دان ء دُرش انت گوں ہمش ء
- 143 257_ کنتے دیما گوں شہداد ء
- 143 258_ تی برات ء واب نیت شپ ء
- 144 259_ ہزانگ پانگے لوطیت
- 144 260_ پسند بیت انت داناء شمریں حبر

واجه عابدہ چارِ ردی

”چارِ ردی“ لبر ”رُباعی“ مانا مانا بلوچی ء سکت نژیک ء مانا دار ترانت -
بلوچی ء کُواس ء شاعر، ء ماہتا ک ”بلوچی“ ء بنگیج کار واجہ آرات جمال دینی ء رُباعی ء
مانا مانا بلوچی ء چارِ ردی ء مصرعہ ء واسطہ رد گشتگ -

رُباعی بزاں چارِ ردی ء تہا چارِ رد بزاں مصرعہ بنت پمیشکہ اے چار بندی ء
بدل ء شر تر کار مرز بُوت کنت - چار بندی ہشت شعر بنت - بند ایوک ء یک
مصرعہ ء مانا اوں نہ دنت -

لبر ”رُباعی“ عربی لفظ رُبع ء چہ در اتنگ پمیشکہ رُباعی ء مانا ”چار والا“
ماں علم بیان ء رُباعی ہما لچہ ء گش انت کہ آئی ء چاریں ردانی تہا ایوک ء یک بنگیج
ہوار بہ بیت - رُباعی ء را ”دو بیٹی“ ہم گش انت -

یک عجیبیں گپے دیم ء کیت کہ رُباعی بزاں چارِ ردی ء سنگ ماں عربی ء کہ
زانگ بیت کہ عرباں اڑ داتگ انت، آپسنگ بزاں بحر ہزج ء تہا انت کہ ایشی ء
بیست ء چار ۲۴ اوزان بزاں سنگ انت - چارِ ردی ء اے سنگ ماں عربی ء
”لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ“ اوں بیست ء چار سنگ انت کہ ہمہ آئی ء پار سنگ انت -
آئی ء اولی، دومی ء چارمی رد کہ آوانی پیشرد بزاں قافیہ ہوار گیجگ بیت - سیمی رد ء تہا
اول قافیہ بزاں پیشرد ہوار گیجگ بیت بلے اے اَلْمٰی نہ انت - چارِ ردی ء تہا یک

خاصیں موضوعی یا بنگلے آلمی نہ انت۔ ایشی ءتہا امروز ءنا پائیداری، تصوف، فلسفہ سیاست ءدگہ ہروڑین بنگلپانی سرءشعر ہوارکنگ بوتگ انت۔ چارردی بحرہزج بزاں نامینتگیں سنگ ءتہانہ بوت تہ آچارردی ءتہا چارمی رد چارردی گہتری ءآئی ء بنگل ءاثرکنگ ءآلمی انت کہ گڈی رد بنگل شاہگانی سرءگیش اثر دور بہ دنت۔

پروفیسر فریح الدین ہاشمی وتی کتاب ءتہا اولی رُباعی گشیں بزاں اولی چارردی گشوکیں شاعر فارسی ءرُباعی گیش شاعر ابوالحسن رودکی ءراکش ایت ہمے وڑ ء بلوچی ءکواس ءپٹ ءپولکار واجہ یوسف عزیز گچی اوں فارسی ءاولی شاعر رودکی ءلیک ایت۔ فارسی ءاندگہ شاعر ااے تہر ءشاعری ءبازدیم ءبُرتگ ءعمر خیام ءچارردی سک نامدار بوتگ انت۔

اے تہر ءشاعری ماں روبرکتی نکاں ہما و ہد ءزانگ ءپہمگ بوت کہ جیرالڈ ءماں 1859 ءعمر خیام ءچارردی ماں انگریزی ءرجانک کت انت ءپدا ”آہری“ اوں رجانک کت انت۔

رودکی ءخیام ءآبید بابا طاہر، ابوسعید، ابوالخیس، فریدی عطار ءدگہ بازیں فارسی چارردی گشیں شاعر ااں نام کٹ اتگ۔

ماں اردو ءقلی قطب شاہ، سراج اورنگ آبادی، دلی دکنی، درد، سودا، میرحن، میرانیس، دبیر، ذوق، مولانا حالی ءاکبر الہ آبادی ءآبید نوکیں دور ءبازیں شاعر ااں ماں اردو زبان ءاے تہر ءسر ءنبشتہ کتگ۔

منا کہ واجہ ابراہیم عابد ءوتی چارردیانی کتاب ”گسدگال“ پیش داشت تہ من وتی دل ءگشت کہ اے بلوچی اولی چارردیانی کتاب بیت بلتے منا وتی یک

دوستے زبان ء چہ مالوم بُوت کہ ”بلوچستان اکیڈمی کیچ“ ء میر گل خان نصیر ء چار
ردیانی یک دپترے ماں دوچار بندیاں ء نام ء شنگ کتگ۔

منا اے کتاب پروفیسر ندیم اکرم ء چہ رس ات۔ من کہ کتاب ء نام دیست تہ
بیسہ بکن، من گشت کہ اے واجہ یوسف عزیز گجلی ء نام وت پر کتگ۔
”چار بندی“ ء لبز ء بابت ء من اوں چیزے دانک ء واجہ ابراہیم عابد ء اوں لہتیں
دانک گوں دلیل ء نبشتہ کتگ باہد انت کہ اے ردی راست کتگ بہ بیت بلتے
لبزے کہ ”غلط الحام“ بُوتگ ء رواج گپتگ تہ آئی ء شر کتگ ء باز وہد لگیت۔
وانند ہیں مردم ء زانتکار ء کو اس اے غلط الحام ء لبز ء چار بندی ء بدل ء ”چار ردی“
کار مرز بکن انت، بگندے واجہ آزات جمال دینی ء اروہ ء اوں تاہیر برسیت کہ
ماگیش ہمانی ء دپ ء چہ ہے لبز اُشکتگ۔

واجہ گل خان نصیر ء چار ردی گیشتر سیاسی چار ردی انت کہ بلوچ ء بلوچستان ء
سیاسی جاوہر حالانی شون ء دینت۔ آئی ء چار ردیانی تہا فارسی شاعرانی وڑ ء حکیمانہ خیال
ء لیک، فلسفہ، اخلاقیات ء شتریں پنت ء نصیحت ء سر ء سوج نیست۔

واجہ ابراہیم عابد ء ”گسد گال“ ء تہا ہر بنگپ ء دڑیں پنت ء سوج دست
کپیت۔ آئی ء ”چار ردی“ تہر ء تہا زند ء ہمک پڑ ء وتی خیالانی بورتا چینتگ۔ اے
رد ء من آئی ء رایک سو بمند تریں شاعرے لیکہاں چیا کہ چار ردی ء تہر ء شعر
نبشتہ کتگ ء سنگ ء پارسنگ ء خیال دارگ سکت گران انت ء منی وتی چند ء زوریں
جُہداو نہ کتگ۔ منی خیال ء واجہ عابد ء اے چار ردی دپترے دگہ تہراوں ہوار کہ ما

آوانء۔ چار ٹکری شعر گشت کناں۔ اگاں اے جتا کنگ بُو تین انت تہ گہتر ات۔
واجہ عابدء چار ردی پُر مانا انت ء جوانیں پنت ء سوج انت پہ قوم ء
راج ء پہ درور بچارات۔

غریب کار ہم کنت ء دُژ نام وارت
امیر سُنٹ انت و شیں مدام تام وارت
نصیب بزگر ء چُک ء سرتگ نہ بیت
امیر ء کچک شیر ء بادام وارت

-----////-----

گر بگ ء گٹ ء مدے تو گو ہر ء
اسپ ء بنجاہ ء مہند ہجیر خر ء
است بستارے ہمک چیز ء وتی
پچہ بیار تو کوٹگ ء گنج ء بر ء

-----////-----

مچار پہ زندگی ء تو سوگیں ساد ء
 ہما کہ جوہرے مان کرزیت تئی داد ء
 مملیک تو گلڑ ء جون ء را طاقتور
 دل ء ہچ کار نیست گوں ہڈ ء بالاد ء

-----////-----

باز گپ ء راست کس ء باور نہ بیت
 نا بزانت پہ نہ میں گپ ء شمر نہ بیت
 راہ ہلّیت انت ندای پہ رَوگ
 نندگ ء تاں منزل ء کس سر نہ بیت

-----////-----

واجه عابدہؑ ”گسد گال“ ء تھا بازیں جاہاں بلوچ داناہانی دُریں دانک ء بتل،
 پہ پنت ء شون ء جوانی ء کارمرز گتگ انت۔

مچ چہ مچ ء رنگ اگر زور ایت
 چک ہم پس ء چہ اثر زور ایت
 چک ہما دوستر بیت پت ء مات ء
 کہ نہ کنت دل سیاہی جبر زور ایت

-----////-----

زراں نوں ذات ترینگ انت
 جو رواں بزات ترینگ انت
 نپ نیمگ ء کش ایت وتی
 لبان کلات ترینگ انت

-----////-----

ناں اے دَر ء نئے آ دَر ء
عرض ء برے تو کئی گور ء
ہر دو ترا تیلانک دینت
میر ء گلا، نال مہتر ء

-----////-----

میش مُرت انت ء بہار گا ہے نہ اتک
شادہ ء گونڈکیں شپے ہون نہ تتک
ڈنّیانی تو نکان پتک ء دات انت
او ترونی ! توپہ ما قولے نہ پتک

-----////-----

زرّ دوست کسّی سیاد نہ بیت
وان وار تگیں ہوں یاد نہ بیت
آباد بیت لشکر جتیں
لاپ ۽ جنوک آباد نہ بیت

بتل گنج، دُریں دانک ۽ محاورہ ۽ کارمرز کنگ چُشیں کسانیں شعری
بحرانی تہا پُرمانا ہیں ڈولے ۽ اَلْم ۽ ہَمک پہ دیم ۽ گوں نہ بیت۔ اگاں چارِردی
۽ تہا مرچی ابراہیم عابد ۽ جاہ ۽ دگہ شاعرے ۽ را چُشیں شعری سینچ ۽ لائق، بُود ۽
کمال، ۽ حکیمانی حیال ۽ لیکہ بُوتیں تہ ماں بلوچی شعری ادب ۽ آعمر خیام ۽ ہم در
ور لیکگ بُوت ۽ مردماں ہم اے گپ ۽ را رَد نہ گُشت بلتے اے بے تالہ ۽ نا
دوستیں ابراہیم عابد انت۔ باریں مرْدُم آئی ۽ بارو ۽ چے گُش انت؟

باقر علی شاہ

اسٹنٹ پروفیسر ”شعبہ اردو“

گورنمنٹ عطا شاد ڈگری کالج تربت

24 اپریل 2016

رُبَاعی یا چار رِدی ءِ بارو ءِ لہتیں دانک

رُبَاعی عربی زبان ءِ لہز ”رُبْع“ ءِ چہ در اتلگ کہ آئی ءِ مانا انت ”چار“ جوڑشت بزاں بناوٹ یا ساخت ءِ حساب ءِ ایشی ءِ چار مصرعہ بنت۔ عربی ادب ءِ تہا اے لہز چار مصرعی شعرانی واسطہ کار مرز بیت۔ ماں انگریزی زبان ءِ ایشی ءِ را (Quartrain) یا (Four lined stanza) گش انت۔ اے تہر (صنف) ءِ بندات چہ عربی ادب ءِ بُوتگ۔ بلتے و ہدے اے چہ عرب ءِ ایران ءِ اتلگ تہ ایشی ءِ باز دیروئی کُتگ ءِ ماں فارسی شعری ادب ءِ بازیں نامداریں رُبَاعی گشیں شاعرودی کُتگ کہ آہانی تہا حکیم عمر خیام مستریں ءِ نامدار تریں رُبَاعی گشیں شاعرز انگ ءِ منگ بیت۔ پدا و ہدے اے صنف چہ ایران ءِ ماں بر صغیر ءِ اتلگ ءِ اردو ادب ءِ ہوار بُوتگ تہ گیشتریں اردو شاعراں رُبَاعی گشگ بندات کُتگ کہ چرہاں بازیں نامدار بُوتگ۔ و ہدے اے تہر (صنف) چہ فارسی ءِ اردو ادب ءِ ماں بلوچی ادب ءِ اتلگ تہ گیشتریں شاعراں رُبَاعی پر بستگ۔ منی خیال ءِ نیست چشیں بلوچی شاعرے کہ آئی ءِ رُبَاعی پر نہ بستگ، بلتے منیگا اے صنف ءِ ماں بلوچی شعری ادب ءِ تہنا یک سر جمیں کتابے چاپ ءِ شنگ بُوتگ کہ واجہ گل خان نصیر ءِ نبشتہ کُتگ ءِ دومی شمنے ہے کستر بیگ انت کہ ہمیش انت ”گسد گال“ ءِ

نام ء شمسے دست ء انت فارسی، اردو ء دگہ بازیں زُبانے ء اے لبز بزاں ”رُباعی“ وتی اصلی شکل ء مانا ء کارمرز بُوان ء پیدا ک انت۔ باید و ہمیش ات کہ ماں بلوچی ادب ء ہم وتی اصلی رنگ ء لبز رُباعی کارمرز بہ بوتیں بلتے منے اے بُنی عادت انت کہ ماگوں کس ء ہور نہ ہیں ء ہر و ہد ء وتی چند ء گوٹڈیں مَسِیٹ ء جتا بندیں۔ دومی ایش کہ ما کوریں رند گیری (اندھی تقلید) ء آماچیں۔ ہر کس کہ بندات ء نوکیں اصطلاحے جوڑ کنت، آئی ء ما کوریں رند گیری ء کنیں ء آلبز ء کارمرز کنیں۔ تُری آلبز رد بہ بیت۔ رند تر ء اگاں دگہ زانتکارے دگہ شتر ترین ء معنی دار ترین لبزے جوڑ بکنت بلتے ما پیسری ردیں لبز ء یلہ دَیگ ء نوکیں شتر ترین لبز ء زورگ ء واستہ تیار نہ ہیں۔

ماں بلوچی زبان ء ادب ء لبز ”رُباعی“ ء بدل بلوچی لبز ”چار بندی“ ء جوڑ کنگ ء کارمرز کنگ ء علّت ء سوب ہم ہمیش انت۔ ہما اولی شاعر یا قلمکار ء کہ ابید چار ء بیچار ء پہ رُباعی ء بلوچی بدل لبز ”چار بندی“ جوڑ کنگ ء کارمرز کنگ۔

اے دگہ شاعر ء قلمکاراں ہم کارمرز کنگ گوں، کہ تنیگا اے لبز منے گٹ ء لوپ انت۔ پیسر ء من وت ہم ہے ردی ء آماچ بُوتگاں بلتے رند ء و ہدے من لبز ”چار بندی“ ء معنی ء سر ء شتری ء چار ء بیچار کنت تہ من چارات کہ اے لبز معنی ء اعتبار ء سر اسر ردانت۔

انچو کہ من پیسر ء عرض کنت کہ دو مصرعہ یک بندے لیکگ بیت۔ اے حساب ء چار بندی ء ہشت مصرعہ بنت و ہدیکہ رُباعی چار مصرعہ بیت۔ پمیشا مانا ء لحاظ ء بلوچی

لہز ”چار بندی“ پہ رُباعی ءِ واستہ یگدم رَدانت۔ منی حیال ءِ زانت ءِ زانگ ءِ مطابق ءِ
 ”رُباعی“ ءِ شتر ترین بلوچی بدل لہز ”چار دی“ انت پمیشامن ءِ منی ہم حیالیں شاعر ءِ
 قلمکار ہے لہز ءِ کارمرز کنگاہاں کہ رُباعی ءِ ہم مانائیں اصل لہز ہمیش انت۔

انگریزی زبان ءِ ہم رُباعی ءِ را (Quartrian Four Lined)

(Stanza) گش انت کہ ایشی ءِ بلوچی معنی ہم چار دی پر بند انت۔ پمیشا
 رُباعی ءِ واستہ شتر ترین ءِ معنی دار ترین بلوچی لہز ہمیش انت۔

ہے کوریں رند گیری ءِ سؤب ءِ ماں بلوچی زبان ءِ ادب ءِ دگہ بازیں لہزے رَد
 کارمرز بُوگانت چوش کہ پہ تاریخ ءِ راجد پتر، پہ پت ءِ کماش، پہ اسٹوڈنٹ یا طالب
 علم ءِ واستہ نو در بر، پہ وشبونی ءِ واستہ بُو ءِ باس، پہ انٹرویو ءِ گلگد ار ءِ دگہ بازیے۔
 راجد پتر قومی تاریخ ءِ گش انت، کماش پیریں مر دم ءِ ہم گش انت ءِ سروک ءِ ہم
 گش انت بلئے پت ءِ واستہ لہز کماش کارمرز کنگ جوان نہ انت پت وت یک شتر ءِ
 ڈولداریں لہزے۔ آئی ءِ مٹینگ ءِ چے ضرورت انت، ہے ”پیما نو در بر“ پہ نوک
 سیکیں مردم ءِ واستہ مناسب انت بلئے اسٹوڈنٹ یا طالب علم ءِ واستہ شتر ترین ءِ معنی
 دار ترین لہز ”مکتبی“ یاد بروک انت۔ بلئے مکتبی انگت شتر انت۔ پرچہ مکتب وانگ
 جاہ ءِ گش انت ءِ مکتب ءِ وانوک ءِ راگشت ”مکتبی“۔ پہ انٹرویو ءِ گلگد ار ہم رَدنت ءِ
 ہے پیما پہ ناول ءِ گدار، ہم رَدانت۔ گدار ءِ معنی کلہے۔ گڑاچوں پہ ناول ءِ راست بُوت
 کنت پہ انٹرویو ءِ دگہ شتر ترین لہز ہست۔ چوش کہ حالتران نیاد، دیوان، گپ ءِ رپ۔

جست و پرسی دیوان و دگہ ہے وڑیں لبز، ہنچو کہ اردو و گشت ملاقات، بات چیت
نشست و دگہ ہنچیں لبز۔ ہے پیم ”باس“ بدین و تگلیں بو و گش انت یک جا گہ
حد امرزی نیں مراد ساحر و تی یک غزلے و تہا ایشی و راد کار مرز کتگ و گشتگ
کہ، ”کا گدی پلان و بو و با سے نیست“۔

ہمانت کہ 90 د رسد شاعر ”باس“ و را پہ و شبوئی و معنی و کار مرز کنگانت۔
حالانکہ و شبوئی و واستہ بو و ہوری و بس کار مرز بیت۔ بزاں بو و بس۔ منی نر تہنا حد
مرزی نیں عطا شاد و ایشی و راوتی غزلے و تہا شر کار مرز کتگ و گشتگ کہ ”مارا
پڈپ اے تی بو و بساں شنگنیتگ“ اے بابت و من باز رند و گوں مثال و علمی
د لیاں و انوکان و سہنی و سر پد کنگ و جہد کتگ بلنے کورانی لوگ و آدینک و
درنجگ و بچ فاندہ نیست۔ ہر پیم بہ بیت۔ منے کار و نصیحت و سر و سوج کنگ
انت۔ اگاں کسے منے سر و سوجاں نہ زورایت تہ آئی و تی تب انت بلنے رند و مارا
کس میاری مہ کنت ہے منے بد نصیبی و ناسر پدی انت کہ ماوتی مستریں مردم و
زانتکارانی حق و راستیں گپانی ہم منگ و زورگ و واستہ تیار نہ انت۔

”گسد گال“ منی چار ردیانی (رباعیات) و یک کتابے کہ اے منی
نوک تریں کتاب انت کہ ہمیش انت، شمنے دست و انت۔

رباعی و بارو و واجہ پروفیسر غنی پرواز و گشتگ ہمیش انت کہ ایشی و 24 بحر انت۔
واللہ و علم بہر حال رباعی لہتیں خاصیں بحرانی تہا گشتگ بیت کہ آئی و اصلی بحر یکے کہ

قالبے ”لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ“ انت بلئے مرچاں اے دودء پابندی کنگ بوگانہ انت
 ء گیشتر شاعر وڑ وڑیں بحرانی تھا چار رِدی نبشته کنگ انت کہ من ہم آبانی تھا ہواراں ء
 من ہم وڑ وڑیں بحرانی تھا وتی چار رِدی نبشته کنگ انت۔ پیسراء چار رِدیانی چاریں
 رِد بزاں مصرعہ ہم وزن ء ہم قافیہ بُوتگ انت بلئے رندء اے دود پر وشگ بُوتگ ء سی
 مصرعہ ء قافیہ جتا کنگ بُوتگ کہ مرچاں ہے رہ بند رواج کپتگ۔ چریشی ء ابید پیسراء
 چار رِدی نیکرا ہی سر حال جوانیں سرء سوج ء زانت ء حکمت ء سر حالانی سرء بوتگ
 انت بلئے مرچاں مہر ء دوستی ء اے دگہ سر حال ہم ایشی ء تھا ہوار کنگ بوتگ انت۔
 من وتی اے کتاب ء تھا جاگہ جاگہ بتل ء کہاوت ہم شعری قالب ء تھا آورتگ
 انت ء آبان ء نوکیں دُر وشم داتگ تا کہ آشعری رنگ ء ہم محفوظ بہ بنت۔ کتاب ء
 سرجمی ء گوں فکر ء سسءا ء بان ات ء وتی دُر یں حیالاں در شان بکن ات کہ باریں
 چون انت؟ چریشی ء راج ء بنیادم (انسانیت) ء را علمی ء ادبی ء چا گردی ء اخلاقی
 نف ء پانیدگ رسیت یا من مپتیں پوٹاری کتگ۔ شمعے دُر یں جوانیں سرء سوج ء
 ایراد منی سرء چمان انت۔

بلوچی بتلے کہ ”پہ دلکش نہ بنت جوانیں کار“ دل کشیت کہ جوانیں کار
 بکنان ء باز بکناں بلئے ”ملگ پہ آستونک“ ایشی ء منے بد نصیبی گشے ء یا نادوستی، بلئے
 ہر دُور ء منے آستونک بُرگ ء لگ کنگ بنت ہے لگ آستونکی ء سبب ء من اے
 رندء وتی کتاب پہ چاپ ء شنگ ء ”بلوچی اکیڈمی کوٹہ“ ء راداتگ کہ پرانی اے
 کار آسان انت۔

چہ کیسنگ ء زڑ ء حرج کنگ ء کتاب ء چاپ کنگ ء مادہ بڑتگ۔
 پیسہء انگت ماہے چاپ کتگیں کتاب کہ بہا کنگ انت۔ تہ کم چہ کم مئے حرج ء
 درج دراتنگ انت۔ ساری ء مئے کتابانی مزینیں کچے ملک ء ڈن بزاں ماں
 ایران ء خلیج ء بہا بوتگ بلتے مرچاں کتاب ء بہا کنگ چہ منشیات ء بہا کنگ ہم
 انگت گران ترانت۔ نون شاموت بگش ات کہ ابید سرکار ء مالی گمک ء کئے کتاب
 چاپ ء شنگ کت کنت۔

گڈ سرء من بلوچی اکیڈمی کوئٹہ ء منصب دارانی ء خاص کر واجہ ممتاز
 یوسف ء منت واراں کہ آہاں اے گرانیں بارچہ منی نزوریں کوپگانی سرء ڈورکت ء
 وتی سرء زرت۔ چریشی ء ابید من واجہ پروفیسر باقر علی شا کر ء ہم منت واراں کہ آئی ء
 منی کتاب ء شاعری ء سرء وتی حیال ء لیکہ درشان کنگ انت۔

ابراہیم عابد

تربت کچ

20 مارچ 2016ء

گُر بگ ۽ گُٹ ۽ ندے تو گوہر ۽
اَسپ ۽ بنجاہ ۽ مہ بند ہاجر حر ۽
ہست بستارے ہمک چیز ۽ وتی
پچھ بیار تو کوٹک ۽ گنج ۽ بر ۽

(عابد)

اَسْتِ خَدَائے کہ نام ے رَحْمَانِ اِنْتِ
 ہر وڑیں وئیل ۽ درد ۽ دَرْمَانِ اِنْتِ
 بید شَرکِ آ بکشیت ہر جُرْمِ ۽
 معافی ۽ بکشگِ آئی ۽ شانِ اِنْتِ

-----///-----

شاہانِ ۽ کنتِ گدا ۽ گداہانِ ۽ شاہِ کنتِ
 جانِ دُڑاہاں ناڈُڑاہ ۽ ناڈُڑاہاں دُڑاہِ کنتِ
 گونِ اِنْتِ ے دُرسیں اختیارِ ہستِ ہنچیں ہستی یے
 دوزواہاں پہ وَتِیگاں دریاہاں راہِ کنتِ

-----///-----

چہ زندہ رند مرگ بیت، ء مرگ ء رند زندگی
 ادء مسافر ہر کس انت، نہ انت کس ء زندگی
 پہ جاہے ء ادارکی حرائیں مال مچ مکن
 گمک بکن غریباں تو، بکن اوں رب ء بندگی

-----///-----

سیاہیں شپ ء ترا گور بام زانت بس
 دگہ کس من زانت تی نام زانت بس
 تامے چتور انت چہ باغیان ء جسست مکن
 انگور ء لذت ء جنوزام زانت بس

-----///-----

من وتی دست ء کہ تی دست کُتگ
زند ء ہر گٹ ء گر ء گوست کُتگ
برکت ء مہر ء ہمک رنگیں غزل
تی گلین نام ء من پر بست کُتگ

-----///-----

بل منا بل منا نماز کناں
زند ء بکشوک ء من شہاز کناں
لجھی ء گوں بے تواری ء
من گوں آئی ء راز؎ نیاز کناں

-----///-----

توبہ توبہ کہ چے منی حال انت
چہ غماں بازیں زندوں جنجال انت
چو شگنرانی پتر ۽ ناہ ۽
سہب ۽ بیگاہ ۽ دل لگتہمال انت

-----///-----

تیوگیں مہر ۽ زروں گواز کُتگ
قیمتی گوہرے شوہاز کُتگ
آئی ۽ ہاتر ۽ من زند ۽ ہمک
سکی پہ وژدلی امباز کُتگ

-----///-----

بُرو میزان، میزان، مدامی بُرو
مہ جیٹر تو دل ء شاد کامی بُرو
گڑا اَلْم ء تو رس تے منزل ء
ترا بیت نصیب وشنامی بُرو

-----///-----

دل ء ارماناں دور داگک منا چات ء
من دَم بُرتگ شپ ء روچ واہ ء پریات ء
تب ء ترندیں کہ مرچاں آئی ء گنداں
من زاناں کہ نہ انت مئے دوستی ء گوات ء

-----///-----

زہیرانی کتابے وانگایاں
شب ۽ روج تئی حیاں ۽ ترانگایاں
جناں زنگ ۽ چتور نا زانتی ۽ تئی
من وت مرچاں کہ چو بے زانگایاں

-----///-----

سکایاں کہ چنگلاں زرتگ منا
سنگتاں یک یک ۽ یل کرتگ منا
بینچو غموار ۽ تہا ہم انگت ۽
دریا ۽ بے مہری ۽ برتگ منا

-----///-----

وابو ۽ سوب گون نپاد ۽ انت
جاهل چاگرد ۽ آرگ گراد ۽ انت
زانثڪاراني کچ ۽ مدام کم انت
آرت ۽ توک ۽ مثل ۽ واد ۽ انت

-----///-----

ماتو نه بيت، مات ۽ بدل
براتو نه بيت، برات ۽ بدل
هر کس وتي درور وت انت
کاني نه بيت چات ۽ بدل

-----///-----

بکن سگ ء مزن تو کش اوپار
ہڑے گوں سادے ء برات ء مہ ڈوبار
حسد ء کینگ ء آس ء بتوس تو
گڈا تی زند بیت انت پھک ء پلگار

-----///-----

ہر پیم بجن سگ ء وتی تو گوں سر ء
حاصل نہ بیت بے تالہ ء پچی ترا
کس سیر نہ بیت پہ خدمت ء علم ء ہنر
برات! ہر کسے وارت انت وتی بخت ء بر ء

-----///-----

تاڑ ء تیلانک ء سگیت گور گند ء
کنت سروک غیراں بیت مدام زند ء
دہلی ء تحتے گپت ء دات معلّاں
چند ء ایر دست انت سرجمیں زند ء

-----///-----

یلدے وتی بے ہوشی ء
براتانی تو سرین پُروشی ء
ہج چیز ترا حاصل نہ بیت
لنجیں شپاں دُز موشی ء

-----///-----

زانٹ نازانتانی باہوٹ انت تئی
راہ پمیشا منزل ء چوٹ انت تئی
دست دائم تئی ماں برات ء زنجک ء
وت بگش زند ء ہے لوٹ انت تئی

-----///-----

درد ء رنجانی تو شیلین ہور ء
آفتاں سگاں من چو کچ کور ء
زند گاں لال ء من گراں نام ء
تو تری بدواہ کش منا دور ء

-----///-----

چونیں رازے بگش اے راز ء تھا
من وت ء دیست تی شوہاز ء تھا
ظاہر ء وہدے تو نہ بے ہمراہ
یات کائے چیا نماز ء تھا

-----///-----

وت ء چوکہ اسپ ء گڈک نال کنت
بہ لوطیت کجا بُرز ء آ بال کنت
کسانیں شلو نچیت پہ ناسرپدی
وتی مسترینان ء جنجال کنت

-----///-----

شَرپ ۽ وٽي مسٽرين ۽ نزانئ
 گڙاءِ توپه راج ۽ گُجام ٽپ ۽ شانئ
 چه تئ نانا بزانتی ۽ او شیر ۽ پُسگ!
 وٽیگاں مدام لگ انت تیرتئی کمانئ

-----///-----

هج کار نه بیت شمر په حسد
 ډوبارگ ۽ په زاه ۽ بد
 کچ کور ۽ بار دارگ نه بیت
 اسپنډ ۽ په ٺوئیں ربد

-----///-----

پند بُران انت بلئے آمنزل ء راه ء نزانن
 رُنکراہاں سرجنان انت پُجگ ء جاہ ء نزانن
 سنگتانی بازی ء گندیت دل ء شاد ء گل انت
 کئے یے دُڑوہیت، کئے یے گوں بیت اصلیں ہمراہ ء نزانن

-----///-----

آکہ وتی گوں پنلاں آس ء را پیشک پر دینت
 نا سرپدیں او نا بزانت ! پتو چتور آسر دینت
 دوزواہاں زند ء چہ وت ء ہجبر مہ سند ء دور مدئے
 پہ ڈنیاں بیسہ مکن، روچے درآمد در دینت

-----///-----

گفتاراں دیئے تو منی چے مطلب ءِ معنا
باریں تو کدی زانئے منی درد ءِ زُبانا
بس جُرم منی یکیں ہمیش انت اگاں جُرمے
تئی مہر دل ءِ زیادہ انت چہ گلیں جہانا

-----///

گوات کشیت تاک دز چکانی کپ انت
پیل و ہدے گیمُرنٹ پر چہ سمرپ انت
آ کہ دل پہکی کن انت مہر ءِ وفا
سیلیں امروز ءِ مدام نام ءِ دپ انت

-----///

اودہقان! گروناک مہ بولاب کیت
گروناکی ءِ مُز ءِ تڑاب کیت
وتی جند ءِ بستار ءِ پیجہ پیار
ہما دست ءِ بہ و پس کہ ترا و اب کیت

-----///-----

دگ چوڑ کنت بلئے نان نہ دنت
رنج ءِ زِر ءِ وت مان نہ دنت
چکلاں کشیت، انگت گش انت
واجہ کس ءِ تاوان نہ دنت

-----///-----

سہی نہ بیت ہیچ چیز ء بے سُدھ ء سَمَا
چم نہ گندایت دل نہ کنت ہجبر تما
ہر کس انگت جنت دل ء زنگ ء وتی
ہر گناہ ء بیت چہ چماں ابتدا

-----///-----

غریب کار ہم کنت ء دُژنام وارت
امیر سُنٹ انت وشیں مدام تام وارت
نصیب بزگر ء چُک ء سمرتگ نہ بیت
امیر ء گچک شیر ء بادام وارت

-----///-----

شتکیں تَلار وِہدے پُرش انت
دُڑ بے دلیں مَرْدُم کُش انت
بِل مادگاں پہ دَرہلگ ء
مَرچاں کہ بُز جوہان مُش انت

-----///

یلہ مکن وتی تو زند ء وانگ ء
بکن تو گیش وتی کمال ء زانگ ء
نہ کٹیت علم، پہ بہر ء بانگ ء گیش بیت
بکن تو ہرچ ندام اے ہزانگ ء

-----///

نوڪ ڪيسگ ۽ زور ڪور ڪنت
هر ڪار ۽ آڀه زور ڪنت
ساجيت حرامى ۽ حرام
تيجار حر ۽ پڙور ڪنت

-----///-----

تاں ڪه تي دل نه ڪشيت
نان تاڳ ۽ نه پشيت
واڳ پها ڪس ۽ ڪنت
دل آنى ۽ داد بڪشيت

-----///-----

رَسیتِ انت یَکے ءِ را وَ پتگیں و اب ءِ
یکے جُهد کنت شہمات و ارت زراب ءِ
ہمیش انت راجدوستی مئے بلوچانی
پہ برات ءِ کوش ءِ کنت پستول ءِ ماں گاب ءِ

-----///-----

نابزانت سَر پے تو پُشت ءِ فکشن ءِ
و تگڑیں معنا تو لبزاں پر کن ءِ
مرچاں چہ زانت ءِ زہرے ہنچو تو
کہ نزانے فرق ءِ تو گوار ءِ جن ءِ

-----///-----

جَن اَنت ٹھہک دروازگ گل بُوتگ اَنت
جنینانی دستونک غزل بُوتگ اَنت
دپ ء ہرچی درکیت روا اِنت بگش
نوں لبزانی معنا بدل بُوتگ اَنت

-----///

بگش کئے اَنت کہ اے دُنیا ء جلیت
چو برف ء آپ بیت اے زند ہلیت
نہ کنت کس فکر ء گرانیں آخرت ء
بچار تو ہر کس ء پہ شان ملیت

-----///

بھیائی ء تو پاگ ء وہدے سر ء کئے
پورا بیت آدمان ء ہرچی تما کئے
اگاں ناں گڑا بہ گوازین زند ء گوں سکیاں
گپ ء جنئے توراستیں وت ء بے ریا کئے

-----///-----

دل منی مہر ء تی داما انت
در نیت سہتے گشے راما انت
نوں بگش باریں دگہ چے لوٹے
تیوگیں زندوں تی ناما انت

-----///-----

ڈٹیاں لوگ ءِ وتی جاگہ بدئے
کوہنیں ہنکین ءِ تچ ءِ تاگ ءِ بدئے
چے دگہ منگ پہ تو لچ ءِ میار
زر نہ بیت پس ءِ وتی پاک ءِ بدئے

-----///-----

چیا دل جنئے بیا دیتر ءِ
لگاں بکن تو چادر ءِ
چار روچی زند ءِ عیش بکن
بل! گوادر ءِ، بل! گوادر ءِ

-----///-----

وفا کئے تو وتارا دوڑ دئے غمائی آس ء
بہ سگ سگی ء سُوری زند ء تو بے کساس ء
ہما کہ سوگند و ر انت مہر ء تاں لبہ ء قبر ء
ماں راہ ء نیم ء ترا آدورہنت چو سواس ء

-----///-----

چُک بالغ ء وانندہ انت
پت عاجز ء در مندہ انت
بے توکلیں او وپتہ پشت
کار ء بدل تئی چندہ انت

-----///-----

سر متاباں پہ مکھیں مات ء
سر وتی سولیں دانتت سوغات ء
پُروشے دات بازیں وشنیتکان ء
گوں وتی رہتیں جزم ء ہیما ت ء

-----///-----

روپ وتی پاواں ایربکن نادان
کور دلیری ء آسر انت تاوان
تو مہ پُروش لٹ ء، ء بہ کُش مار ء
بیت گُڑ ء دیم ء تی سفر آسان

-----///-----

مہر ءِ واہگ منا اول دات چیا
راہ ءِ نیم ءِ پدا تو یل دات چیا
یک برے بُرت تو عشق ءِ معراج ءِ
رند ءِ جہل ءِ منا چگل دات چیا

-----///

گے چہ زُبان ءِ دَرکیت
تیرے چہ کمان ءِ دَرکیت
ہجیر آئیت انت وائر
ارواہے چہ جان ءِ دَرکیت

-----///

جُست کنگ عیبے نہ انت ہرچی نزانے جُست بکن
 کاہلی ءِ نابزانتی ءِ چہ واب ءِ بُست بکن
 لاگ ءِ سرگ گرچہ بُزانت دوست بلے کس ءِ نہ بیت
 گپ ءِ ترانی مجلساں دائم توار ءِ سُست بکن

-----///-----

تُندی ءِ وہد ءِ شر نہ انت نرمی
 نرمی ءِ جاہ ءِ پیش مدار گرمی
 آپ ءِ آس ہر دو کار گرگ لوٹنت
 ظلم ناں شر انت، نینکہ بے شرمی

-----///-----

گناہ آدم ء کُت سزا واریں ما
جہان ء عذاباں گرفتاریں ما
آجنت کہ مئے جاگہ ات پیسر ء
ہما جنت ء نوں طلبگاریں ما

-----///-----

وشنیتک ء پمَن دوستی کارے کُت
ماں جہان ء سک منا نامدارے کُت
نام ءے پیشگال کُت منی ہر دپتر ء
مِنٹاں گنجیں منا سر بارے کُت

-----///-----

حرء را کتاب ء چه کاه دوستر انت
ء دار دست ء سوج ء چه زاه دوستر انت
ترا هرچی دوست بیت تی جند ء تب انت
منا ما دن ء تحکیں راه دوستر انت

-----///-----

گلاٹوک گلاٹیت شپ ء بام کنت
نه بیت زر ء مال ءے تچیت وام کنت
برے چوگنوک ء جنت گپ بے سریر
برے هوش ءے روت گوک ء پالام کنت

-----///-----

ہر کس کہ دومی ءِ گوں نا جائیں سیت کنت
 ہنچو بزاں کہ آوتی خون ءِ پلّیت کت
 وت وارت مال ءِ دومی ءِ بے جُست ءِ بے حساب
 جند ءِ وتی آلوگ ءِ کُبل ءِ کلّیت کنت

-----///-----

باریں داں چون تاچون ءِ
 دستاں توین ئے خون ءِ
 جُهد ءِ کِشار چُونک جنت
 (چو) اِسپُست ءِ رون پہ رون ءِ

-----///-----

نزانٲ انٲ حر ڪتاب ۽ دار ۽ فرق ۽
۽ ناسر ٻڌ گنوک ۽ سار ۽ فرق ۽
ابيد ۽ بدن ۽ ميدان همو ڪس
نزانٲ انٲ مڇو ۽ يدار ۽ فرق ۽

-----///-----

شپ ٻه ٽڳ گور بام نه بيت
بنام بهه وڙ نام نه بيت
گپاں ڪماشاني بوزور
لے واد ۽ نان ۽ تام نه بيت

-----///-----

وتی وتی انت در آمد ء را اوں حقے ہست انت
 اے زندمان ء ہوں راستی ء یک سبق ء ہست انت
 تئ و بیچ نشنگ سا بگ ء سارتیں گوات وارت انت
 تگاری کشیت مدامی گرم ء بچکے ہست انت

-----///-----

مہ بو بے سُد ء بے پرواہ ملیک بیچ کار ء آسان تو
 مکن کار ء چُشین ء کہ بیئے رند ء پشومان تو
 بہ جیڑ ہر کار ء چہ پیسر بکن تو فکر او نادان !
 مہ جیڑے تو اگاں پیسر بے زند ء حُشک ء حیران تو

-----///-----

مچار پہ زندگی ء تو سورگیں ساد ء
ہما کہ جوہرے مان کرز ایت تئی داد ء
ملیک تو گلڑ ء جون ء را طاقتور
دل ء ہچ کار نیست گوں ہڈ ء بالاد ء

-----///-----

تکبرکار انت شیطان ء
بُنی بدواہ انت انسان ء
چرے ہوپ ء وت ء رکین
حیال ء دار تو ایمان ء

-----///-----

راستیں دست مُندر یک ءِ واز مندگ نہ انت
 بید ءِ مُندر یک ءِ آ شمر مندگ نہ انت
 راست ءِ وت ہست انت شرب ءِ عزتے
 چو کہ چپ ءِ کارے ڈروگ بندگ نہ انت

-----///-----

باز گپ ءِ راست کس ءِ باور نہ بیت
 نا بزانت پہ نرمیں گپ ءِ شمر نہ بیت
 راہ ہلّیت انت ہدای پہ رَوگ
 نندگ ءِ تاں منزل ءِ کس سر نہ بیت

-----///-----

دل مہ بند پہ باز یاریں دلبر ء
روچے ناں روچے آیل دنت انت ترا
کار بیت رند ء غم ء سگ تئی
دل تئی بُن گپت چو آس ء اشکر ء

-----///-----

گپاں گوشدار تو منی او زانتکار
چہ بداں نیکین ء اُمیت ء مہ دار
شتر بزاں کہ بہہ بُنی عادت نہ روت
حرلگت جنت، ڈنگ جنت انسان ء مار

-----///-----

بچ منی ! صحبت بدانی شر نہ انت
 ”آس ء ٹیل ء جان پہ جانی شر نہ انت“
 زند ء پھریز کاراں چہ نقصان دئیں
 نر ء ننگ اشکرانی شر نہ انت

-----///-----

ہنچار بکن گشینگ ء نیک ء بد ء
 پد گیرے لوطیت زانگ ء دُر ء پد ء
 ہنچو پہ دیم ہر کار ء توک ء لُھ دَیگ
 شر نہ انت، ہینچو چیانا سرپد ء

-----///-----

کر اُش نہ کنت سُستیں توار
آدینک ء کور ء پیش مدار
چہ عقل ء زانت ء کار بگر
گوُسک ء مکن گرک ء میار

-----///

میار جلی ء وش وابی نہ بیت انت
بہاؤری ء سرتابی نہ بیت انت
پہ ہر یک مقصدے ء جہد لوطیت
سر ء روج ء پہ کریابی نہ بیت انت

-----///

مہ گوازین زند ء گوں گُوکار ء جا کاں
کہ سو چنت جان ء تئی چو بمب ترا کاں
تئی اے بیرگ ء نادانی انت کہ
پُراں تو گار کُتگ پیشکانڈئے حا کاں

-----///

گپ کنتے پیسر تو دیوان ء بچار
ہرچ کار ء کٹ ء تاوان ء بچار
دُرسیں مردم یک تب ء یک وڑ نہ انت
ایر کنتے وان ء تو انسان ء بچار

-----///

غریبی تے تو وت ۽ بہ سَمبہال
 مہ بُو چہ گور گنداں وہد ۽ بیال
 مہ بُو گوں ہم نیاد امیری چُکّاں
 کہ زند ۽ بے تو عذاب ۽ ججّال

-----///-----

او واجہ منی ! اینگو آنگو مہ تر
 وتی جند ۽ روزگار ۽ مُپت ۽ مہ بر
 نیت آچو ارزان ۽ دست ۽ تی
 نون پیاز ۽ نیاد انت ہشتاد ۽ سر

-----///-----

مکن واز مندگی گوں تُرندیں نادان ء
کہ آسن صاف نہ بیت زنگیں گوں سوہان ء
گوں مارء تو ستر نیکی بکن ہمبیل!
بلئے انگت ترا آڈنگ جنت جان ء

-----///

جناں من چُونک چیا بُرے منی شاہاں
رساں من منزل ء ہر چند بہ بند راہاں
کن انت بُن سنگ ء چہ وت کم پہ نازانتی
پہ بے کش ء ہما کہ آرگاں جاہاں

-----///

پہ وتی سُوت ءِ گوں تو اے گوناں
 چونس انت اے راج ءِ دائم ءِ حوناں
 تو اگاں لوٹ تے کہ بہ باں وژنام
 کشّ چہ کوت ءِ چل ءِ اے پوناں

-----///-----

نوک ءِ چیر ءِ ہور ءِ سَریک پئیم انت
 تہلیں جور ءِ گنج ءِ بریک پئیم انت
 ہر کسی نوبت کیت آراج ءِ برباد کنت
 اے بیت شرّ یا آ بیت شرّیک پئیم انت

-----///-----

مرد انت عذاب، آزمات انت جن
لوگ ء کہ کیت مرد، نیست نغن
مرد جُست کنت، جن بزانز گیت
کہ زیادین بکواس مکن

-----///-----

دُنیا شُنگ نوں آخر انت
یک باجوے دانشور انت
پوشاکے پر راجدوستی ء
راج ء بلتے ء وت حالبر انت

-----///-----

وتی بالاں گوں بال کن تو
وت ء پہ وت مثال کن تو
مکن تو چست گرانیں بار
چنے چکھ خیال کن تو

-----///-----

خیال ء تُندیں کمان بند آنت
قلم بہا انت، زبان بند آنت
چمائی ء کہ ور انت ء نوش آنت
پمائی لچہ پہ شان بند آنت

-----///-----

اُشکیں درد ء قصہ ء آرگ ء ہچ نہ بیت
 مُرتگیں مردانی پُرس ء دارگ ء ہچ نہ بیت
 منزل ء پُچگ ء بُرگی انت دڑاجیں راہے
 سیہ پہ سیاہ ننگ ء چارگ ء ہچ نہ بیت

-----///-----

گرگ ء را زور باز مان بلئے زور ء نزانہ
 درد آکس ء پر نیست آدور ء نزانہ
 سُد ء سَمَا نیست آکس ء بنیادم ء
 جنگ ء جُڑ انت باریں کُجا ؟ شور ء نزانہ

-----///-----

مچار پُچاں منی تو در تگیناں
 مکند نانان منی پہ سر تگیناں
 منا انسان ءِ جہت ءِ ہست شرپے
 ترا بخت ءِ منی قصہ گڑیناں

-----///-----

یل مہ دے برات ءِ تو مزور سیادے
 پےپے ءِ پہ بباد مدے پادے
 آ کہ جہل کنت تی گردن ءِ مکیں
 بہہ مگر پہ وت تو چُشیں دادے

-----///-----

آس ء را آپ تو سیت بلئے ، آپ ء را ہج دز جاہ نیست
 بوشتیت گرانیں ساعتاں مرچاں چُشیں دوزواہ نیست
 پُہل ء سلات چہ زہم ء تیز ء مُود ء ہم بارگ ترانت
 مُلا ء گپانی پدا بہشت ء گُشنے ہج راہ نیست

-----////-----

سورگیں پیش ء سواس راہ ء سدایت
 سادھوں دائم بارگیں جاہ ء سد ایت
 ہور ء ہار ء آپ ءے بارت انت الم ء
 ودے کہ ہمراہے چہ ہمراہ ء سدایت

-----////-----

مکن پاد ء پاد ء سر ء تو مه نند
 غلامی ء لوپ ء چه گٹ ء بہ سِند
 بدار جُهداں برجاہ مبو دل یکیم
 وتی زند ء آجوتیں روچاں بہ گند

-----////-----

ریپینگ ء مُرغ ء شکاری گوراچ جنت
 بنیپاری دائم ناہ ء چار ایت کارچ جنت
 شپ لُنج بیت وہدے کہ راہ گندگ نہ بیت
 مجبور بیت راہ ء مسافر ٹارچ جنت

-----////-----

.....

قافیہء ضرورت ء ہاتر ء لبز ”ٹارچ“ کارمرز گتگ۔

توکل بکن دائم بگرباسکاں چہ کار
ہمساہگ ء بانجی تے چٹاں مدار
مال ء ورگ مفتی تو ودے ہیل کت
بے دائم ء دلانگ ء تو چمدار

-----///

مُزور کہ پتو کنت انت کار
بہہ آئی ء مُز ء مدار
بد دُعائے بیت انت عرش ء سر
زند ء ترا نیت انت قرار

-----///

نانے فقیر ء دنت سخی، واب نیت بحیل ء ماں شپ ء
 برات ء تئی تاہیر نیت، و ہدے بہ روت دست تئی دپ ء
 کست ء کہ آس ء روک کنت ہر کس آپیسروت سُچیت
 ہر کس بہ لوٹیت باہد انت بنیادم ء کٹ ء نف ء

-----///-----

گوں ہر کس ء تورہ کنتے تو گیشتریں
 بیت آخر ء دُژمن تئی آ مستریں
 چہ دو ستریں دوست ء بہ رَک تو پندلاں
 کہ پہ تئی تاوان ء چیریں خنجریں

-----///-----

.....
 احسان، خنجرانت۔

تاں کہ تئی شیر ءِ روغن ءِ جیڑہ ہلاس نہ بیت
روکیں دلانی کینگ ءِ توسگ اوں آس نہ بیت
تاہیر رسیت دل ءِ تئی ہما وہد ءِ کہ منی
پُچھ درتگین بنت ءِ پاداں سواس نہ بیت

-----///-----

نزور ءِ حال ءِ تیار نزانٹ انت
پیادگ بیگ ءِ سوار نزانٹ انت
نہ انت سیر لاپ شُدیگ ءِ سد ءِ
کہ گژن سوک ءِ قرار نزانٹ انت

-----///-----

مرگ بے اجل نیت
چہ مُردگ ءِ مَجَل نیت
کسارت ءِ آکل کُتگ
مکن تو جیگ ءِ تل نیت

-----///-----

گورم ءِ دور کن وہدے گندے لنڈر ءِ
کنٹگ ءِ پہریز وت ءِ چہ ڈنگر ءِ
شَر بچارچہ دشمن ءِ رکینگ ءِ
کنت وت ءِ اندیم دانا سنگر ءِ

-----///-----

پہر مہ بند پہ دُور نہ چاروکیں حر ۽
کہ ترا دُور دنت انت مان گٹ ۽ گر ۽
گُژن ۽ تُن سگیت ترا بارت منزل ۽
درس ۽ برداشت ۽ بگر چہ اُشتر ۽

-----///

گزان کپیت انت بے گناہانی کُشگ
مردم ۽ باپُشت ۽ زاہ ۽ بد گُشگ
کار ۽ بیران تی دگہ کنت یک کسے
مُفتِ ناحق دومی ۽ چک ۽ مُشگ

-----///

ساہ میار انت ساعتے ء
ہست انت مہمان مُدّتے ء
بُزر ء روت ء نیت جہل ء
تابعدار انت طاقتے ء

-----///

ہرے ہرے ٹروہان بیت
دانگ دانگ جوہان بیت
تربی ء پیم ء یکجاہ بے
ہر کس سد ایت آبے جان بیت

-----///

تو وت ء نذر بکن من وت ء ہیرات کناں
 دوستی ء من تو وتی اے وڑ ء بندات کناں
 سکی ء سُوریاں من دُرسیں سر ء زُوراں وتی
 چہ غم ء رنجاں بلئے دوست ترا آزات کناں

-----///-----

وارت واجہ ء لوگ ء چانگیت دگہ جاہے
 اے بُوریں کچک ہنچیں بے سدھ ء سماہے
 نندارے نیست روچے دہ جاگہ بدل کنت
 پٹو اے چتور بیت پاسپان ء پناہے

-----///-----

پہ تاسے آپ ء وفا کُجا بیت
پہ درداں اصلی دوا کُجا بیت
تاں گوں مہ بت انت حیاں ء دل تئی
نُماز چوشیں روا کُجا بیت

-----///-----

داد بہ لُٹ چہ داد بکشانی گُور ء
پرچہ میلانک ئے تو مُرّانی در ء
جند ء دستے ٹال انت دیم ء ہر کسی
حیر ء اُمیت نیست چہ کوریں حیدر ء

-----///-----

کلام وار ء حرام وار ء وت ء پھریز
 شراب ء چرس ء بنیپار ء وت ء پھریز
 تو زانے کہ ترا نادرابی لگیت گوں
 چرا دائم تو بیمار ء وت ء پھریز

-----///-----

ما وت ماں وت باتیں برات
 ہر کس پہ دومی ء زرات
 وٹش انت جہان پہ ایمنی
 بچ جاہ مہ بات جنگ ء پسات

-----///-----

دانا لوطیت عقل ء کمال
نادان لوطیت زر ء مال
لوطیت شرپدار لُح ء حیا
بہیا لوطیت رنگ ء جمال

-----///-----

مہر ء واہگ، دوستداری
زند ء پتو وشی کاری
دُژمنی ء کست ء کینگ
کاریت پتو سیاہ ء گاری

-----///-----

گیمُریٔ گوناپ غم جتیں مرد ء
سُد ء سار ء اوں آنہ بیت ورد ء
روح ء شپ جیڑیت گوں وتی زرد ء
کشگ ء لگیت آہ ء آہ سرد ء

-----///-----

زانتکار ء نابزانتکار دوست نہ بیت
مرد ء نامرد ء سر ء ہیچ اوست نہ بیت
لتہہ زنیں ناڈراہ ہجبر وش نہ بیت
چو بلوچ ء تاں کہ داغ ء پوست نہ بیت

-----///-----

واجه وارت ءُ په غلام ءَ ایر نه کت
په کباب ءَ بُو ءَ گُژنگ سیر نه کت
گون نه انت کنجوس په داد ءُ بکشش ءَ
لوٹگ ءَ وهده ءَ دمانه دیر نه کت

-----///-----

هر کس چه دومی گیش انت
امروز بس همیشه انت
پیسر روت یکے رند ءَ
کاروان پشت ءُ پیش انت

-----///-----

هر کس بد انت راه ء رد انت
نیک ء بد ء ناسر پد انت
بنیادم ء ظلم ء بچار
پنجاه ء مال نوں پنج صد انت

-----///-----

ملک ء زر ء دولت ء مال
ناں پہ ممت نہ پہ کمال
هر کس ء لوٹیت رب اش دنت
دست ء نیا انت پہ جاہ ء جلال

-----///-----

کسى گس ء مبات
 جنگ ء مر ء پسات
 دوستى ء مھر ء گپ
 تالان هر جاه بات

-----///-----

زمستان و ش انت په آس ء نوان
 شرپدار گس بيت په نان ء نکان
 په مھماناں پچ کن تو پرزونگ ء
 خداوند سر ء بيت تى مھربان

-----///-----

آپ ۽ چہ آڀدار ۽ ٻلوٽ
هیرچہ حیا دار ۽ ٻلوٽ
باہوٽی ۽ لوٽ تے پناہ
تو چہ میاردار ۽ ٻلوٽ

-----///-----

یاری پہ گفتار بیت ۽ مہر پہ دیدار بیت
پارسائی ۽ خدا ۽ دوستی پہ کردار بیت
لنگڑ ۽ وار ۽ غریباں کس دپی جُستے نکنت
مردم بنت شیدا پرانی ہر کس کہ زر دار بیت

-----///-----

ہر کس کہ بیت انت گران پاد
نہ نان گندیت ناں نپاد
بیت انت کارے پنڈ ء لوٹ
دست ء شہاریت لوٹیت داد

-----///-----

دل ء لہڑیں پاہار ء اے آہ ء دُوت
تاں دیر ء اے ماننت نہ بنت سرد زوت
سر ء مہر ء تئی پھر من بستگ ات
بلئے اول ترا دوست پمّن نہ بُوت

-----///-----

دیوال لُوٹیت ہشت ءِ کار
ءِ غلہ لُوٹیت کشت ءِ کار
عادت نہ چُٹت چائی ءِ
ہر کس کہ بیت انت زشت کار

-----///-----

بڑاس ءِ را بے بڑاس ءِ نہ بیت
زہگ ءِ را بے ماس ءِ نہ بیت
دہقان ءِ ٹلک ءِ نیمین ءِ
بے آرگ ءِ داس ءِ نہ بیت

-----///-----

حیوان ءَ را دان بدئے
مہمان ءَ را نان بدئے
رُو ءَ پیچ کن شادان بُو
آئی ءَ شرپ ءُ شان بدئے

-----///-----

کار ءُ بار پہ ہوش ءُ سار
نام ءُ توار پہ کرد ءُ کار
بے زر ءَ کس جُست نکنت
دولت دار ءَ ہر کس یار

-----///-----

مرد زندگ انت پہ ننگ ء نام
قول ء قرار مرد ء لگام
لوطیت دل تے ویشیں وراک
نامرد مدام لاپ ء غلام

-----///-----

بہ بیت ہر کس کہ بے ہمت
ناں گندیت نان ء نہ عزت
ہما بیت کامیاب زند ء
کہ کنت جُہد ء جفا محنت

-----///-----

گرمی بہ بیت یا سردی
روح آزمان ء گردی
طاقت خُدائی دادے
ہجبر مکن تَمردی

-----///-----

مصیبت کہ کیت مرد ء نامرد نزانن
شُدیک ہم شپ ء روح ء روزرد نزانن
آ نادرہ کہ دردانی آماج بیت
ندام تلوسیت آ، دل ے ورد نزانن

-----///-----

کسانیں دُڑمن کسانیں آسے مہ بیت پٹو
 اے مچکلی لیبو، سرپیت وتاسے ببیت پٹو
 بٹاک حُشکئیں ماں گرانیں سہتاں نئیت کار ء
 ملیک نئے براتے، داں اصلی براسے مہ بیت پٹو

-----///-----

زور ء کمزور ء سوال ء یات بکن
 کوٹگ ء کارچ ء مثال ء یات بکن
 ہر وڑ ء تاوان بیت انت کوٹگ ء
 تیز دپیں کارچ ء کمال ء یات بکن

-----///-----

ظلم ۽ آس ۽ ماندارگ بند نہ بیت
ارس ۽ خون ۽ ہور ۽ گوارگ بند نہ بیت
گُژن ۽ آماج، بڑہ کار ۽ بے وسیت
کوہنیں بیمارانی نارگ بند نہ بیت

-----///-----

نہ کُشتگ توآ، ہلار چوں بیت
منی توار تی، توار چوں بیت
تو لوٹے، سیاہی، من روشنائی
تی دست گوں من، ہوار چوں بیت

-----///-----

داد نہ دنت کس ء را بُنی بیداد
 دوست نہ بیت ہجبر دُژمن ء ہم نیاد
 زانت ء نیادی ء پُر حرید نیاریت
 تو مہ سوچ لوگ ء ء مکن برباد

-----////-----

مردمانی نیام ء آس ء روک کنوک شیطان بیت
 یکے ء را دنت سکین، گوں دومی ء ہمزان بیت
 آکہ چو اُپوک ء وہدے گوات گرانت تہ گڈ سر ء
 ہر دُونیان جنگ دنت ء وت گل ء شادان بیت

-----////-----

.....

ء سکین ء مانا اُکسانا

عُروى ء تى گنداں بے کساس ء
 گُشے کہ بُوتگے پيداک چه آسء
 نہ براہیت مَرْدُم ء را بُرز گندی
 مہ بوگوں چانک دائم جند ء براس ء

-----///-----

دلگوش ء پيسر گوربکن
 رند ء تو گپ ء دَرَبکن
 دیوال ہم اشکنت جبر
 بوت کنت تى گپ ء سرَبکن اے

-----///-----

.....

ا۔ بکنت۔

رِپک ۽ مُکام زانگ نہ بنت انت مدارى ۽
 سلگ نہ بنت انت جاور تنگی ۽ وارى ۽
 آماچ بنت انت مرگ ۽ انگت ہزاراں مرغ
 لاپ ۽ غماں کپنت انت گوارچ ۽ شکاری ۽

-----////-----

تپاکیں گڈ، گرانڈ بنت
 پہ قوت ۽ آ سانڈ بنت
 نزور بنت ۽ پرورش ورائنت
 آ وہدے چنڈ ۽ چانڈ بنت

-----////-----

نیست انت علاج وت گردن ء
کس ء نہ بیت بے وردن ء
لوپ ء چو ظلمانی مکن
زند ء وتی تو گردن ء

-----///-----

گش انت زور ء دله لوطیت
پہ بال ء بانزله لوطیت
پہ کار ء سوب مندی ء
یک صبر ء تہمبلی لوطیت

-----///-----

ریک ۽ کلات گوں کسے ۽ بندگ نہ بیت
 آپ ۽ سر ۽ کشک ۽ لکیر زندگ نہ بیت
 حرکت بکن، برکت خُداے مان کنت
 چج کار پہ حُشکیں چارگ ۽ نندگ نہ بیت

-----///-----

زور بارت مال ۽ دُڑ مالدار ۽
 جہل نہ انت گردن مرچاں وامدار ۽
 لوٹے واماں تے تی سر ۽ ہہزم گیپت
 تو سر ۽ ہوش تے یا کہ بے سار ۽

-----///-----

میار دارے مہ بو تو بے غم
مہ نند ایمن دل ء بکن جم
تئی موریں دُژمن بیت پتو شیرے
حیال ء گور کن وتی تو ہردم

-----///-----

چہ مہر ء وتی دام ء نون اے ماہی تو یل دات
زند ء وتی درد وارے ء دوزواہی تو یل دات
ہر سکی ء چو کوہ ء تئی دیما آ مک ات
وار وش کت وتی آئی ء ہمراہی تو یل دات

-----///-----

نیت درچہ تئی مہر ء ہسار ء
 تئی گیت شگر ء پیشدار ایت وتار ء
 چہ انسان ء وفا گیش انت گچک ء
 نہ کنت تئی داتگیں پہال دپار ء

-----///-----

مکن تو مردماں پاسپان لگوریناں
 کہ یک روچے ترا زوراک بوریناں
 بہ بو وت مرد یا مردانی ہمراہ بو
 کہ بنت دیمپان تئی سہتاں ڈاہ ء شوریناں

-----///-----

.....
 ادء مُرادتازی نیں گچک، بزاں اصلی گچک

چہ پچ کس ء اُمیّت یا بیم نئے مدار
بئے زندگی ء ایمن ء وش ء قرار
جُہد کن پدا رب ء سر ء بیسہ بکن
بہہ کیسگ ء میر ء امیرانی مچار

-----///-----

چمانی قدر ء کور زانت
چرپی ء تام ء مور زانت
زانت بار ء، بار ء چست کنوک
جند ء سوار ء بور زانت

-----///-----

پہ اسپتیں گدء نیت پارسائی
نہ روت انت تاں کہ کردارء سیاہی
نہ بنت تاں ظاہرء باطن تئی سئلہ
دل ء جاگہ نہ کنت تئی روژنائی

-----///-----

سوچک گس ء تاوان بیت
شوم ء کشاربے دان بیت
لیگار ء پُچّے بنت سیاہ
ہر کس گوں دیگ ء جان بیت

-----///-----

دوستاں تو زندگ ءِ دَر گور کنئے
دُژمنان ءِ دست ءِ وت پڑور کنئے
تو کہ کمزور بے ترا گُٹ ءِ گر انت
چہ گمک ءِ رند ءِ ڈاہ ءِ شور کنئے

-----///-----

گُژنگ نان ءِ قدر ءِ زانت
گنگ زبان ءِ قدر ءِ زانت
دَسگ ءِ واستی انت تیر
تیر کمان ءِ قدر ءِ زانت

-----///-----

بکن جاہ ء تو پراہ ء ذراج پیل ء
 مہ بو چمدار درگاہ ء بحیل ء
 ہڑے چو ماسگ ء زند ء توامیں
 کیپے وہدے کہ تو دست ء وکیل ء

-----///-----

بوراصلی دسکپیت پہ لاگری
 گپ بہ جن انچیں بہ بنت انت باوری
 واجہ ء پر وت کار ء پور یاتے بکن
 لاپ منے ڈیہہ ء نہ دنت انت شاعری

-----///-----

جند ءِ مہ گُش، کار ءِ بہ کُش
لٹ ءِ مہ پرُش مار ءِ بہ کُش
بل دُژمن ءِ سر ظاہریں
چیریں تو مگار ءِ بہ گوش

-----///

مرگ ءِ را دژوگ کس گُشت نہ کنت
منیت انت اجل کس کُشت نہ کنت
نادرواہ ءِ مان انت تاں کہ ساہ
چائی دل ءِ کس سُشت نہ کنت

-----///

چہ حراہیں گپ ۽ ہمہسبل بے تواری گہتر انت
ہہزم ۽ آس ۽ روکی ۽ چہ بُردباری گہتر انت
بادشاہانی در ۽ چہ سچی ۽ بریانی ۽
بزگرانی لوجر ۽ گوں شام ۽ ناری گہتر انت

-----////-----

مردم کہ تنگ کیت انت مجبور بیت پہ جنگ ۽
ہر چیز ۽ کہ زبہر بیت دست ۽ نون کنت ٹپنگ ۽
وتی مرگ ۽ چہ تڑسیت نکنت جان ۽ ساہ ۽ پراوہ
برے شیر ۽ گوں مرطیت انت، برے جنت آپلنگ ۽

-----////-----

سرءِ رحمِ ظالمِ ءِ، ظلمے پہ نیکیاں
 نہ بیتِ بندگِ کلاتِ گوں حُشکیں ریکاں
 ریاءُ رُونہ بیتِ اے ڈولیں گوں من
 کہ لاسانِ ءِ من مر واردِ پلیکاں

-----///-----

بہ لپینِ ہر وڑءِ لپیٹِ تتریں دار
 نہ بیتِ زندِ ءِ وتی بہیا تاوانِ بار
 سرءِ ببتِ آئی ءِ ہر ڈولیں بنامی
 نہ ماریتِ نئے، گُشیتِ کہ ہستاں من ہزیاں

-----///-----

سَرَدَیْگ لُوٹِیْت دوسْت ہر رَنگ ء
 مَنکھِیْن ڈِیہہ ء چہ وْتی نَنگ ء
 شَر تریں مَرگ چہ بھِیائِیْن زَند ء
 گَران بکن مَہر ء دوسْتی ء سَنگ ء

-----///-----

بے سُدَاں گوں دوسْتی مکن
 دسْت ء وْتی چَم ء مَجْن
 جَند ء تئی دسْت ء گَرایت
 وِہدے دِپائے دے نَنگن

-----///-----

زنگی نین پیسہ من مُشت ءِ ساپ کُت انت
 مَرْدُمَانِ دیم ءِ من اوساپ کُت انت
 ناز کن انت نوں پہ وتی شَرِّ رَنگی ءِ
 چو نزاننت کہ کیا الکا پ کُت انت

-----///-----

دل ءِ وتی پہ واجہ ءِ بگیر نیست
 حُدا نہ مَنِّیں مَرْدُمَانِ ءِ حیر نیست
 کتاب ءِ شاعر مرچاں ہست انت بے حساب
 بلتے پہ وانگ ءِ نوں شَرِّیں شعر نیست

-----///-----

حون ۽ هورانٽ لپيگ انٽ هر ديم ۽ لاش
سرمٽاب ۽ انٽ ورنه، حيران انٽ ڪماش
نيمگه ما رستراں گون ديم ڀه ديم
ديءَ ما وٽ ماں وٽ بند ۽ گلاش

-----///

واجه مني نان ۽ مڀل تو نان بدءَ
وهدءَ که من نادراباں، درمان بدءَ
روزگار بدءَ هلبيناں وهدءَ وانگ ۽
ڀه ساڻگ ۽ هم تو منا پاسپان بدءَ

-----///

داتگیں دادانی پد ء نامرد جن انت
پُروشنق قوللاں وعدہ ء اقرار کن انت
تاں نہ بیت مُولے مُول چہ تو پَسند نہ بنت
دیم ء تئی دائم چو کہ آ تا نجو ء تن انت

-----///

سد کہ من تئی اے ٹھیل ء شان ء
جبر زائے بلئے راستیں نزان ء
جنئے انصاف ء گپ ء روج ء شپ تو
کنئے لُنجی ء پیشوک ماہکان ء

-----///

گُربگ ءِ گُٹ ءِ مدے تو گوہر ءِ
اسپ ءِ بنجاہ ءِ مہ بند ہاجر حر ءِ
ہست بستارے ہمک چیز ءِ وتی
پچہ بیار تو کوٹگ ءِ گنج ءِ بر ءِ

-----///

(تو) نوکیں دور ءِ زانکارے
روح ءِ چراغ ءِ پیشدارے
قابل لیک ءِ مکاراں
راست گُشوکاں ڈوبارے

-----///

حراہیں ہوپے نادوستی
سرء شکی ء بے اوستی
دپ ء دل یک اتنت پیش ء
نہ ات اے ڈولیں دو پوستی

-----///

سرء بار ایر کیبت، نیت ایر دل ء
ترا کنت نکانسرتو ارساں شل ء
دگہ بارء بوجہ بیت برداش کنگ
مکن جُست ء گرانیں غم ء زمبل ء

-----///

باغِ اے پلے نہ سر پیت چے بکناں
نالیں دنان نہ کپیت چے بکناں
اشکراں ہر پیمِ اے من گوات کناں
آسے لمبوکیں نہ چپیت چے بکناں

-----///-----

تراو کارِ خدمت ہیچ نہ بزازی
بلوچے ے بہ بوگفتارِ غازی
بہ تنگ تُرند آپ بجن دائم بٹاک تو
چہ ہنچیں مرڈماں بیت راج رازی

-----///-----

.....
براہی، راضی

نہ اِنْت نازانت حر ء سودا
دل ء سودا، سر ء سودا
جَنگ پہ دیم نہ بیت ہنچو
بہاریں دلبر ء سودا

-----///

مکن تو ایوک ء فکر ء وتی ذات ء
او ورنہ! تو منی اُمیت ء باندا ت ء
تمردیں تو بہ بو دیمپانے پہ راج ء
بدار دیم ء ہمک تو تابیں شہمات ء

-----///

نیکیں اولاد پہ پتء بیتِ رحمۃ
 ء بدیں چُک بیتِ پرانیِ زحمتے
 ہنچو جخال ء عذابِ نئے کنت گُشتے
 کہ پرانی جوڑ بیتِ امروز قیامتے

-----///-----

اے گُشیتِ مُلا، آگُشیتِ قاضی
 وت ماں وت اے ڈول ء بیاںِ راضی
 ہر نپ ء سُوت ء ہور ء یکجاہ انت
 بڑات ء بڑازتک انت، تمپ ء گومازی

-----///-----

.....
 تمپ ء گومازی دوجا گہانی نام انت

واجه ء جوہان مُشی گوں من نہ بیت
سرین پُڑوشی بڑات گُشی گوں من نہ بیت
مستریں ناسرپدی ایش انت منی
دیم گلانی، پد گُشی گوں من نہ بیت

-----///-----

خُدا ء لٹ ء توار مان نیست
ء ظلم ء زند ء قرار مان نیست
پد انت ہورانی نیکیں ہزام
لوار ء تبد ء بہار مان نیست

-----///-----

ہمک درد ء دوائے ہست
شپ ء سیاہیں، صباے ہست
کپے جنجالاں تو وہدے
گڈا زانے خدائے ہست

-----///-----

کار بگر عقل ء تو پہ ہر کار ء
ایر مدے یدار ء زر ء ہار ء
زور ء چہ گیشیں بوجہ کنت چکپروش
ہنچوتی اولاک انت بجن بار ء

-----///-----

بکن ہر گپ ء ہر لبز ء تو تپاس ء
 بلور یک وڑ نہ انت گوں پیشگیں تاس ء
 بزانت ء یک مزان ایشانی تو نادان !
 ملیک ہم معنا تو بو ء بس ء باس ء

-----///-----

چو عقل ء ز بہر انت ء ایمان ء ڈن انت
 گش انت کہ خُدا نیست بلئے مرگ ء من انت
 اے احمقٹی چونیں گون انت اِشان ء
 وتی خالق ء، ء کُشوک ء نمَن انت

-----///-----

.....
 بو ء بس، و شبو وئی ء گش انت، ء ”باس“ حراب ء ندگیں بو ء گش انت بلئے منے شاعر ء
 قلمکار پہ ناسر پدی باس ء راہم و شبو وئی ء مانا ء کار مرز کنگا انت۔

تو استالے گندے بگش کہ آماہ انت
 ء نِمروچ ء ٹاکیں بگش کہ صباہ انت
 اے سوج ء ترامن پمیشا دیاں کہ
 اِدء حقیں گپ ء جنگ سک گُناہ انت

-----///-----

لُردی انت آپ ء سوب پہ کنگ ء
 کٹ ء نف مان نیست شدت ء جنگ ء
 آنہ وپسیت پہ ایمنی لوگ ء
 وارت آ وہدے ہوش بریں بنگ ء

-----///-----

نیا متے وشحالی گوں جان دڑاہی ء
ننیت انت تاہیر بیدء آپ ء ماہی ء
ڈول ء چہ آپ ء وتی کشیت مگیم
سک جنجال بیت غریب نا دڑاہی ء

-----///

ماہی ء بے آپ ء نہ بیت
آروس ء بے چاپ ء نہ بیت
غیرتی کاڑ ء بہہ گشان
ماں راہسراں تاپ ء نہ بیت

-----///

تومنی پشک ء بہ ڈر ء من تی پروشاں سرء
ناتپا کی ء جبر بلئے منے شنگ بیت ہر گورء
چو و مارا کس نزانٹ کہ ماچہ کردء مرڈ میں
اے وڑء منے نام بُرز ء بیت انت دنیا ء درء

-----///-----

توسپ ء کلاگ ء ہست فرقے نیام ء
چے لکر ء ربیہ ء رگین وت ء دام ء
تو شمر بزان آکس ء یک مطلبے ہست انت
ترا دیم ء گلا نیت، کیت دُعا ء سلام ء

-----///-----

مدار آبادی ء اُمیّت ء چہ آس ء
نیت ہم وشیں بُو پُلّ ء چہ کرپاس ء
دوینانی تھا یک فرق ء پیرے ہست
ملیک یک پییم تو مُروارد ء لاس ء

-----///

ہہ مکن نیکی گوں چار پادیں حر ء
کنت انت کومیک دُور ترا دنت رہسر ء
تو ستر گور ء بسیری ئے بکن
لاپے سیر بیت، جنت لگت ترندیں ترا

-----///

ماڙي ۽ بُرزيں بُن ۽ اير ۽ بچار
مهر ۽ ديوان ۽ به نند دير ۽ بچار
پُروشين هوشام ۽ دلاني من تو
من ترا، تو هون منا سير ۽ بچار

-----///-----

برانت وهم ۽ وسواس قرار ۽ تي
پلنت چٽو زند ۽ بهار ۽ تي
آروچ مرچي اتلگ پدابہ نيت
نکنت وهد هجبر ودار ۽ تي

-----///-----

.....

اير، بزاں ايربيا

وائے وطن حُشکِیں دار
مرچاں دُروغ انت اے گُفتار
تُرس ءِ وطن نون نندگ نہ بیت
شہراں نشنگ انت مئے واز دار

-----///-----

وت ءِ را لیکئے تو سک سیانا
کنئے تو قول ءِ ورئے زُبانا
تئی مُول و مُول انت بہ جیڑ زرد ءِ
کنئے تو پو لنگ بلوچ ءِ شان ءِ

-----///-----

مچ چه مچ ء رنگ اگر زور ایت
چک ہم پس ء چه اثر زور ایت
چک ہما دَوستر بیت پت ء مات ء
کہ نہ کنت دل سیا ہی زور انت

-----///-----

پارسا یار انت دُرانی
چم پچ واستی انت کورانی
شوانگ واب انت بے سُدیس
پس نون میار انت گرکانی

-----///-----

زَراں نوں ذات ترّینتگ انت
جُور واں بڑاں ترّینتگ انت
نف نیمگ ء کشیت وتی
لَبّاں کلات ترّینتگ انت

-----///-----

راہ ء تو گُنٹگ کلّ مکن
اُمباں مہ گُڈ کرک پُل مکن
اُمیت ء تو بانداں ء مئے
اُمین ء اوست ء چّل مکن

-----///-----

آپ ءِ دڑے تو بہ دڑ نمبے بلتے چیر نہ بیت
تو لگ ءِ کُوہی ستر رنگ بجن شیر نہ بیت
اے راستے کہ نہ روت بیر بلوچ ءِ ہجر
دست ءِ گوش گولہ ءِ واہند ءِ گرگ بیر نہ بیت

-----///-----

تئی اندواہ ءِ رنج ءِ غم
پہ زنگ زاری نہ بنت چچ کم
ماں زند ءِ کیت مدام جبال
بکن سگ ءِ وتی مہر کم

-----///-----

مہر ءِ محبت زینت انت مرد ءِ جن ءِ
مہر ہم بارت انت تئی زہر ءِ دُشمن ءِ
مہر ءِ نام پاکیں کلام ءِ کیت مدام
یل مدے زند ءِ پُلّیں دامن ءِ

-----///-----

اے لیب ءِ شکلیں گوازی
نہ بنت پہ جنگ ءِ نارازی
پہ پَرّین ترازگاں پیشی
سُر وز ءِ ساز بکن سازی

-----///-----

.....
محبت۔ ناراضی

بکن تو واجہ عقل ء ہوش
سرء وتی تو وت مہ پروش
بُزور تو شریر سوجان ء
قولان حرابیناں شמוש

-----///-----

مہر پاکیں باطن ء الکاپ کنت
کینگ ء کستان ء شُودیت ساپ کنت
زرد ء یٹاپیں ڈگار ء غم جتیں
جمران گوں وٹی ء سیراپ کنت

-----///-----

چونیں رنگے ءِ چونیں اے راہے
روچے یک دیے، روچے یک جاہے
دزوک مروچاں شہد ءِ شیرکین انت
راست گُشنے مرچاں گُچلیں زاہے

-----///-----

پیری اناگاہ ءِ رَسیت
مرد ءِ چوسیه مار ءِ ڈسیت
وِپسیت شپ ءِ تاہیرے نیت
دردانی سوک ءِ تلوسیت

-----///-----

.....
ڈنگ جنت

پہ منے بربادی ء دودانی چیر دام انت
پہ لب ء لالچ ء گودی یے لیلام انت
حبر آروس ء تالان انت ماں بازار ء
گتگ بانور انگت آ جنوزام انت

-----///-----

بکن مہر ء دوستی گوں شریں کتاب ء
کہ زانے گڈا رند ء شمر ء حراب ء
کتاب راستیں راہ ء ترا پیشدار ایت
رسیت سو بمندی ترا بے حساب ء

-----///-----

درد نہ وارت انت حُشکِیں جار
جار ءَ چہ رند لُوٹیت کار
غازی باز انت گُفتار ءَ
مارا پکار انت شَر کردار

-----///-----

نابزانت مرچاں راج ءَ دیم دار انت
زیکیں بامرد، مرچی غدار آنت
کچ ءَ کیل چے انت راج دوستی ءَ
کرد ءَ واہند انت یا کہ لاپ چار انت

-----///-----

.....
محافظ ہیرو

چہ دومی ء شرت تر زانت ہر کس وتی کرداراں
 ماں زند ء وتی دُرسیں نیک ء بدیں کاراں
 برورد ء وتی وارت انت وت کشتیں کشارانی
 جو وہدے کشیت پُر کنت چوں غلہ ء امباراں

-----////-----

دین یلکین انت شتمے فرقہاں بہر مہ بے
 یک ء ہم سنت بہ بے پینچو تہر تہر مہ بے
 کینگ ء کست ء اے جمبوریں بہ تو سے آس ء
 شاد ء شاد کام بہ بے وت ماں وت زہر مہ بے

-----////-----

ناں اے دَر ءَ، نئے آدَر ءَ
عرض ءَ برے تو کئی گور ءَ
ہر دو ترا تیلانک دینت
میر ءَ گلا، ناں مہتر ءَ

-----///

پلیں حور دُور و شماں من میتم کناں
کہ دل ءَ چارگ ءَ گوں زیم کناں
آلم ءَ چماں تو بچے نئے بلے
دل نہ روت چٹو من ہر پیم کناں

-----///

بیامنی و شبونیں پُلّ لے تو ابیتک انت زندء باغ
 تئی جتائی ء منی نوں بند ء بوگ انت داغ داغ
 لُنج ء تاموریں شپاں راہ مادنیں گندگ نہ بیت
 منزل ء راہ ء نشون دے بیامنی اوشپ چراغ

-----///-----

کچ ء آمینے نہ بیت تل سری گواتے لگیت
 مچ بُنی ء گلّیں دحقان ء کپاتے لگیت
 وہدے روت مچ ء سرء مچ روپ کنت زہیرونک الہان
 دُور ء گستاہیں منا دلبر ء یاتے لگیت

-----///-----

نازانتیانی گیشیں قصہ کنگ نہ بیت
بازیں چپورتیانی گپ ہم جنگ نہ بنت
آگال، گال نہ انت کہ آسان انت پہمگ اش
جوانیں نوں گال ہما انت کہ دربرگ نہ بنت

-----///-----

”پہ ہر کافر ء علی یے“
چہ ہرنج ء زندگی یے
دلپروش مہ بے چہ زند ء
اے چونیں بد دلی یے

-----///-----

اے نوکِ رُدو میں مانشانی گمبہ انت
 کناں علاجِ ٹپاں من پدا گد انت
 نہ بیتِ راستی ایر جیگ پہ ظلم ء زور
 مہ بُر منی تو شاہاں کہ پدا رُد انت

-----///-----

بچِ درءِ تئی نہ روت زانگ ء قابلی
 بیت انت لیکگ کماں جاہل ء جاہلی
 زِند زانندہ ء پہ عذابی گوزایت
 سوبمند بیت ہما کہ بزانت چچلی

-----///-----

.....
 قبرانی

میش مُرت انت ء بہار گاہے نہ یتک
شادہ ء گونڈکیں شپے ہون نہ تنک
ڈنیانی تو نکان پتک ء دات انت
او ترونی ! تو پہ ما قولے نہ پتک

-----///

نڈر مکن پمّن وتی جوہان ء
پگ بدے کمو دیاں نریان ء
کارے آسانیں کنگ گوں تو نہ بیت
چون دے پمّن وتی تو جان ء

-----///

ہر جاگہ شاہدی دنت گرمکانی اے گواہ انت
 کورانی ملک ء یک چم دُرسانی بادشاہ انت
 گولو حرام گُشتگ مُلا ءِ عالماں مئے
 پَرے گپ ءِ ما نہ رنجیں آپشکے وَ رو انت

-----///-----

زُوئے کہ مار ءِ کُشت کنت
 جنتر اول دان ءِ دُرشت کنت
 ایمان ءِ واہند ہر کس ءِ
 راستین ءِ دیم ءِ گشت کنت

-----///-----

سَسَا بکن تو چُک ء بگر گوں کسانى ء
 دارگ نہ بیت انت رند ء گوں تو جوانى ء
 نندايت بدیں گوں سنگتتاں چنتاں اللّٰتاں بدیں
 زند سرجمیں گوز ایت تئى گوں دردجانی ء

-----///-----

گچیل ء دور دنت دوستى نادان ء
 باز خبر بارت انت تام ء دیوان ء
 بُو دل ء لجم الم ء روچے
 پُروش وارت واجہ شوکت ء شان ء

-----///-----

زرّ دوست کسی سیاد نہ بیت
وان وار تگیں ہوں یاد نہ بیت
آباد بیت لشکر جتیں
لاپ ۽ جنوک آباد نہ بیت

-----///-----

نہ روت تئی دست گوں سیال ۽
جنئے بے پشتیں، بقال ۽
دو روچی دُنیا ۽ کسّی
مہ زور تو حق ۽ اوبال ۽

-----///-----

حق ۽ انصاف ۽ تو مگر نام ۽
کہ کیئے رنج ۽ ریدگیں دام ۽
پیشگیں دودانت چپ ۽ کا مرچاں
بڑگیں حر روت وت پہ پالام ۽

-----///-----

بہار اش چارگی نہ انت
غم راج ۽ مارگی نہ انت
گورچ ۽ ازر ۽ کار انت آ
ہوران ۽ گوارگی نہ انت

-----///-----

تئی آستونک ء ہست انت مار
گہیں زند ء وتی پلگار
بزاں تو دُژمنیں دوستاں
ببو ہر وہد ء تو شیوار

-----///-----

بُچ ء لگور ء یاری
بربادی پتو کاری
دوستی ء مہر ء واہگ
گواتے گشتے بہاری

-----///-----

مکن گوں کسے ء جنگ ء عداوت
 بدیں مَرْمُ چنان اَنت سِلِّیں عادت
 خدا دوست ہر کس ء را دوست بیت انت
 بُروت ہر جاگہ آئی ء بیت انت عزت

-----///-----

ہر کس کہ بیت انت نابلد
 آ الم ء کاراں کنت رد
 حرصے تجتیت ء آکشیت
 جاہ ء نُھ ء پہ وت نود (۹۰)

-----///-----

دڙوگ ء تئى دڙوگ ليڪاں بد برئى
 زورمان ده (۱۰) جُپت ترا ڪا نيگرئى
 بخت وت سنيلے وتي ڀه واڄه ء
 چپ بيت انت راست مدام بختاورئى

-----///-----

مسيت وش بيت انت ڀه بانگ ء صلوات
 شنگنز براه دنت انت ڀه هر ماگ ء پات
 چن ء من گول دهبقان ء هجر نه بيت
 ابید تور ء او هند ء سڀت ء ڪپات

-----///-----

گچک ۽ کہ ہنچو رگ جوڑ نہ بیت
 بلوچ اوں ہے پیا بہہ لوڑ نہ بیت
 تپاک انت بچار اے دگہ راج چہ پیم
 منی ۽ تئی پیا کس ہوڑ نہ بیت

-----///-----

مریت بیمار یک رندے حسدی روچے صد رند ۽
 اَضِد ۽ کینگ ۽ کست ۽ مدام بندوک انت گوں تند ۽
 جُشیت چولونی ۽ لہڑیں وتی لُنٹان ۽ وت سُوچیت
 چوتین ۽ شپرو تپین ایت وتی نازاکیں دلبند ۽

-----///-----

.....
 شپرو-شپ روچ

تو اشکر ء کہ اُف کنتے، آروک بیت
 بُشودے و ہدے کوہنیں پیچ ء نوک بیت
 نکنت پیھی مردم ء را زر بدل
 بیت زر، نوک کیسگ ء، گنوک بیت

-----///-----

علم ء زانت ء بُزریں درجہ
 دست ء نیت پہ بُوپ ء سرجہ
 وابوزند ء بیت انت لے سوب
 عقل ء ہمبل ! کن تو برجہ

-----///-----

زال پچ پہ پاگ ءِ مرد نہ بیت
روچ ہم پہ اُف ءِ سرد نہ بیت
روت جان ءِ ہاٹی ءِ زکت
ماں لاپ ءِ تاں کہ ورد نہ بیت

-----///-----

ناز پہ کُروس ءِ کُروس بانگ نہ دنت
ءِ بے مادیں ورنہاں کس سانگ نہ دنت
پہ سمر وکیں لاگ ءِ ٹہنت ژانگ ءِ سبز
بلتے گٹ ءِ نریان ءِ کس ژانگ نہ دنت

-----///-----

بے رنج ء دست ء نیت گنج
ہوران ء رند درکیت سنج
راستی ء حق ء ہاتر ء
لوپ ء منا ظلم ء بہ درنج

-----///-----

نانے تو وت بؤر، نانے حیرات کن
گژنگیں بزات ء تو وتی یات کن
میئل بحیلی ء تو وتی ہند ء
مڑی ء کلپیں جن ء شہمات کن

-----///-----

کسے کہ نوک مال بیت
 پہ مَرْدُماں و بال بیت
 توار ء نام نہ بیت پہ گپ
 پہ کار پد ء کمال بیت

-----////-----

سلیں دوست ء سلیں سیال
 ہرجاہ مرد ء کنت بد حال
 تلوسنت گزنگ، ہشک بنت دَرچک
 ڈیہہ ء وہدے بیت دُگال

-----////-----

.....
 بزاں نام ء توار۔ نامداری

چکاس انت مار ء مور ء
زند گران انت درد ء دور ء
ترا راہ ء نیم ء دُروہیت
ہمراہ مہ بو، لگور ء

-----///-----

دان ء دُرش انت گوں ہش ء
دار ء گوں تراش انت تش ء
نوں چے کئے تو کچ ء
آمین ئے بُرتگ بَش ء

-----///-----

کننے دیم ء گوں شہداد ء
گُشنے گپاں تو لہداد ء
پہ شریں رپک ء رہندے
جتنے تیراں چو سیاہ ء

-----///-----

تئی برات ء واب نیت شپ ء
بروت انت دست تئی دپ ء
دماں پہ ساعت تلوسیت
گشنے کہ گپتگ آتپ ء

-----///-----

ہزانگے پانگے لوطیت
رَمگ ہم شوانگے لوطیت
طِلا ءُ بَرنج ءُ پِجار ءُ
یک زانت ءُ زانگے لوطیت

-----///

پسند بیت انت دانا ءُ شتریں حبر
ءُ نادان لوطیت شیر ءُ شکر
اشارہ پہ دانا ءُ سوچے بیت تئی
نکنت نرمیں گپ نابزانت ءُ اثر

-----///
